

3 Beleidsbegroting: Paragrafen

De begroting bestaat uit een beleidsmatig en een financieel gedeelte. De paragrafen vallen onder het beleidsmatige gedeelte. Zij geven een dwarsdoorsnede van de begroting, gezien vanuit een bepaald beleidsterrein.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.1.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Gorinchem toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die zij loopt, op te kunnen vangen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit:

1. De beschikbare weerstandscapaciteit: alle middelen en mogelijkheden om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen.
2. De benodigde weerstandscapaciteit: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (zoals voorzieningen) die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

3.1.2 Vastgesteld beleid

Voor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is het volgende vastgestelde beleidskader van toepassing:

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen	2017

3.1.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarstukken 2018	Begroting 2020
Algemene reserve	24,1	27,1
Onbenutte belastingcapaciteit	0,3	0,4
Post onvoorzien	0,1	0,1
Meerjarige begrotingssaldi	0,0	-0,3
Totale weerstandscapaciteit	24,5	27,3

De algemene reserve bedroeg bij de jaarrekening 2018 € 24,1 mln. Bij de perspectiefnota 2020-2023 is aangegeven op welke wijze de algemene reserve ingezet wordt. Voor nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de inleiding van de begroting. Hiermee komt de algemene reserve voor de begroting 2020 uit op € 27,1 mln. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door een vergelijking te maken tussen de Gorinchemse OZB-tarieven en de "artikel-12-tarieven". Dit zijn de tarieven die een gemeente minimaal moet heffen om in aanmerking te komen voor financiële steun vanuit het Rijk (via het gemeentefonds). De onbenutte capaciteit wordt incidenteel meegenomen in de weerstandscapaciteit, omdat deze in de praktijk niet snel wordt ingezet. Ook de post onvoorzien, die ieder jaar in de begroting staat, wordt slechts incidenteel meegenomen in de weerstandscapaciteit. Er zal namelijk in het eerstvolgende jaar weer een nieuwe post voor onvoorziene zaken in de begroting worden opgenomen.

3.1.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te berekenen, zijn allereerst de risico's geïdentificeerd. Vervolgens is gekeken naar de kans van optreden van het risico: erg onwaarschijnlijk, waarschijnlijk, zeer waarschijnlijk of er zijn duidelijke indicaties die wijzen op optreden. Deze kansen zijn uitgedrukt in procenten en vermenigvuldigd met de financiële grondslag voor de berekening van het risico (kolom bedrag). Als het risico meerjarige financiële effecten heeft, wordt het risico voor maximaal vier jaar meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Jaar 1 voor 100%, jaar 2 voor 75%, jaar 3 voor 50% en jaar 4 voor 25%. Dat betekent dat vanaf het jaar van optreden van een risico de gemeente maximaal vier jaar de tijd heeft om het financiële effect voor 100% in de begroting op te vangen.

In deze paragraaf bespreken wij allereerst de risico's met een incidenteel financieel effect. Als tweede bespreken we de risico's met een structureel financieel effect. Als derde bespreken we de risico's zonder een financieel effect voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2018	Kans	Bedrag	2020	2021	2022	2023	Huidig
Incidenteel financieel effect								
1. Gemeentelijke grondexploitaties	3,29		3,29					3,29
2. Waarborgen en garanties	3,72	12,5%	47,51					5,94
3. Uitgegeven geldleningen	0,34	12,5%	0,76					0,10
4. Station Papland	2,28	87,5%	2,60					2,28
Structureel financieel effect								
5. BTW Sport	0,00	37,5%	0,30	0,11	0,08	0,06	0,03	0,28
6. Dividendinkomsten	0,77	12,5%	0,48	0,06	0,05	0,03	0,02	0,15
7. Verbonden partijen	0,31	12,5%	1,00	0,13	0,09	0,06	0,03	0,31
8. Gemeentefonds	0,94	37,5%	0,60	0,22	0,17	0,11	0,06	0,56
9. Leegstand panden	0,33	87,5%	0,35	0,31	0,23	0,15	0,08	0,77
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	11,98		56,89	0,83	0,62	0,41	0,21	13,67

Risico's met een incidenteel financieel effect

1. Gemeentelijke grondexploitaties

De risico's rondom de gemeentelijke grondexploitaties zijn in totaal ingeschat op € 3,29 miljoen. De risico's zijn gebaseerd op het MPG 2019, waarin deze zijn uitgesplitst per grondexploitatie. Omdat hier het totaalrisico wordt weergegeven, zijn de kolommen kans en bedrag niet ingevuld.

In de gemeentelijke grondexploitaties worden de geraamde risico's in het weerstandsvermogen met name veroorzaakt door Groote Haar. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de kans dat de verbreding van de A27 niet tijdig wordt gerealiseerd. Dit heeft een mogelijke vertraging van de grondverkoop in Groote Haar tot gevolg. Doordat de looptijd dan wordt verlengd, nemen de rentekosten toe. De kans bestaat dat de te verwerven grond duurder moet worden verworven dan tot nu toe aangenomen. Daarnaast bestaat er een kans dat door het niet integraal ophogen van het terrein de kavels niet voor de meest optimale grondprijs kunnen worden verkocht.

De onlangs gepubliceerde PAS-uitspraak heeft op dit moment geen zichtbare gevolgen voor de gemeentelijke grondexploitaties. Er wordt onderzocht of er op de lange termijn een risico zal zijn voor de projecten Groote Haar en Lingewijk-Noord. Het huidige risico wordt daardoor op dit moment op nihil geschat.

2. Waarborgen en garanties

De gemeente Gorinchem staat voor circa € 47 miljoen garant voor leningen van bijvoorbeeld deelnemingen, onderwijsinstellingen en verenigingen. Deze € 47 miljoen vormt de financiële grondslag voor de berekening van het risico. De kans dat de gemeente wordt aangesproken voor schulden/leningen van deze instanties is ingeschat als erg onwaarschijnlijk (12,5%).

3. Uitgegeven geldleningen

De gemeente Gorinchem heeft circa € 0,76 miljoen leningen verstrekt aan bijvoorbeeld stichtingen. Deze € 0,76 miljoen vormt daarmee de financiële grondslag voor de berekening van het risico. De kans dat één of meer van deze stichtingen hun lening niet kan terugbetalen, wordt ingeschat op erg onwaarschijnlijk (12,5%).

4. Station Papland

In de Perspectiefnota 2017-2020 is in het hoofdstuk *Relevante ontwikkelingen* station Papland genoemd: *Met betrekking tot de aanleg van station Gorinchem Noord / Papland op de MLL is besloten dat de aanleg daarvan wordt uitgesteld en in principe 'meeloopt' met de ontwikkeling van bedrijventerrein Groote Haar*. Het streven is om de halte gereed te hebben, zodra de eerste uitgifte van bedrijventerrein Groote Haar een feit is. De verwachting is dat dit 2023 wordt.

Het totale tekort wordt ingeschat op circa € 2,6 miljoen (en als zeer waarschijnlijk ingeschat, 87,5%). Zodra er meer duidelijkheid is over het moment van realisatie van het station, wordt bezien op welke wijze de financiering van de totale investering plaatsvindt, mede in relatie tot de reeds beschikbaar gestelde middelen.

Risico's met een structureel financieel effect

5. BTW Sport

Als gevolg van gewijzigde landelijke regelgeving zullen kosten voor sport (incl. exploitatie van de accommodaties) vanaf 2019 in veel gevallen niet meer in aanmerking komen voor aftrek van BTW. Dit betekent dat de BTW een kostprijsverhogende factor wordt. Een deel van de kosten voor sport(accommodaties) wordt gemaakt door de gemeente, een deel door de verschillende - al dan niet gesubsidieerde - sportverenigingen. Het effect van de gewijzigde BTW-regeling op de gemeentelijke kosten en subsidies wordt onderzocht. Een globale inschatting van wat de kostenstijging zou kunnen betekenen is opgenomen in deze risicoparaagraaf. Inmiddels is de eerste aanvraag ingediend voor de subsidie. Het ziet er naar uit dat een groot gedeelte teruggevorderd kan worden middels deze subsidieregeling. Bij een volledige toekenning van de subsidie wordt 17,5% van de investering of exploitatiekosten (inclusief BTW) vergoed.

6. Dividendinkomsten

De begrote dividendinkomsten zijn jaarlijks circa € 1 miljoen. In deze begroting is het structureel wegvallen van het dividend van Eneco van € 450.000, als gevolg van de voorgenomen verkoop van aandelen, verwerkt. De resterende begrote dividendinkomsten betreffen Stedin en de BNG. De kans dat die dividendinkomsten structureel substantieel lager uitvallen wordt ingeschat als onwaarschijnlijk.

7. Verbonden partijen

Gemeente Gorinchem heeft te maken met diverse verbonden partijen. Het aantal verbonden partijen en het financieel en inhoudelijk belang hiervan neemt de laatste jaren toe. In de paragraaf Verbonden partijen is meer informatie te vinden per verbonden partij met bijvoorbeeld een beschrijving van het publiek belang en de risico's. Niet alle risico's die daar genoemd worden, zijn financieel vertaald. Momenteel is er veel aandacht voor verbonden partijen en in het bijzonder gemeenschappelijke regelingen. Om de eigenaarsrol van de gemeente beter te kunnen ondersteunen, wordt hiervoor sinds 2018 extra capaciteit ingezet. Als financiële grondslag voor de berekening van het risico hanteren wij een bedrag van € 1 miljoen en schatten wij de kans in op erg onwaarschijnlijk (12,5%).

De twee gemeenschappelijke regelingen die opereren in het Sociaal Domein (Avres en DG&J) vallen niet onder dit risico, maar zijn meegenomen onder het kopje Sociaal Domein in de volgende sectie.

8. Gemeentefonds

De hoogte van het Gemeentefonds heeft de afgelopen jaren een fluctuerend verloop gekend. Dit werd met name veroorzaakt door de algemene economische omstandigheden, het uitgangspunt van 'Samen de trap op, samen de trap af' en periodieke herijkingen van de maatstaven. De jaarlijkse groei of krimp van het gemeentefonds staat ook wel bekend als het accres. De normeringssystematiek 'Samen de trap op, samen de trap af' blijft bestaan, maar is verruimd. Met ingang van 2018 is de basis voor deze berekening de totale rijksbegroting. Dit geeft een bredere basis en daarmee een stabielere ontwikkeling van de accrespercentages. De opgaven uit het regeerakkoord zijn op hoofdlijnen vertaald in het Inter Bestuurlijk Programma (IBP), waarvoor structureel extra middelen worden ontvangen. 1/3 van het IBP is in de begroting gereserveerd op een stelpost om deze opgaven te realiseren. De verdere invulling zal de komende jaren vorm krijgen. Omdat niet precies duidelijk is wat de opgaven gaan kosten en verdere fluctuaties in het gemeentefonds niet geheel zijn uitgesloten, wordt een risicobedrag opgenomen gelijk van € 0,6 mln. (ca. 1% van het gemeentefonds) met een kans van 37,5%.

9. Leegstand panden

In de begroting staan ruim € 3 miljoen aan huuropbrengsten geraamd. Bij de meeste verhuurde panden is sprake van een meerjarige verhuurovereenkomst en is het risico op leegstand beperkt. Bij enkele panden is het risico groter. Een concreet voorbeeld is het gemeentelijk pand aan het Stadhuisplein, waarin voorheen Avres gehuisvest was. Avres heeft in 2018 het huurcontract opgezegd. Het gemeentelijk pand staat daarmee leeg, maar een concrete huurder is nog niet gevonden. Het bedrag voor de panden waar de gemeente risico loopt is ingeschat op € 0,35 mln. Het risico valt in de hoogste categorie (87,5%).

Risico's zonder financieel effect voor het weerstandsvermogen

1. Sociaal Domein

De reserve Sociaal Domein is op dit moment toereikend om specifieke (incidentele) risico's in het Sociaal Domein af te dekken. Daarom worden de risico's in het Sociaal Domein niet meegenomen in de berekening voor de benodigde weerstandscapaciteit. Denk bij eventuele risico's in het bijzonder aan de Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J), inclusief de Service Organisatie Jeugd (SOJ). Deze doet in beginsel niet aan reservevorming. Bij substantiële financiële tegenvallers kan zij daarom bij gemeenten aankloppen. De raad heeft in 2017 in haar zienswijze op de begroting het belang aangegeven om te blijven sturen op een reëel financieel meerjarenperspectief. In 2018 en 2019 is er een beroep op de deelnemende gemeenten gedaan voor een extra bijdrage ter dekking van het verwachte tekort. In 2019 is er een "omdenknotitie" opgesteld die als doel heeft het huidige kostenniveau te reduceren. De effecten van deze omdenknotitie op de jaarlijkse benodigde gemeentelijke bijdragen zijn in deze begroting meegenomen. Door het karakter van de open-einde regeling, blijft het overigens moeilijk om hier direct invloed op uit te oefenen. Ook op het gebied van beschut werk en re-integratie zien we een toenemende druk op de beschikbare budgetten. De geprognoseerde overschotten op de uitkeringsmiddelen vallen substantieel lager uit. De invoering van een (verlaagd) abonnementstarief bij de huishoudelijke ondersteuning betekent waarschijnlijk ook vanuit die kant een oplopende druk op de budgetten. De financiële risico's in het Sociaal Domein blijven daarmee een aandachtspunt. Zie hiervoor ook de inleiding van deze begroting.

2. Rentelasten

Conform het Treasurybeleid ligt de targetrente onder de gehanteerde rekenrente. Hierdoor vallen naar verwachting de rentelasten van eventuele nieuwe (langlopende) leningen binnen de meerjarige begrote rentelasten. Om die reden schatten wij het risico dat de rentelasten hoger zijn dan de begrote rentelasten in op nihil.

3. Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking, dit heeft een forse impact op de gemeentelijke organisatie. Er is een programmaplan opgesteld dat de periode tot 2029 beslaat. Voor het goed implementeren van de Omgevingswet in de organisatie is een projectstructuur opgezet, zodat de wet per ingangsdatum kan worden uitgevoerd. Bij de ontwikkeling van de omgevingswet werken wij nauw samen met de regio zodat er voor de essentiële onderdelen van de wet goede werkafspraken liggen. Het risico waar momenteel nog geen zicht op is, zijn de effecten van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO betreft een systeeminrichting (ICT) waarbij verschillende overheden zijn aangesloten. Om dit risico te verkleinen is bij de aanbesteding van het VTH-systeem rekening mee gehouden. De leverancier dient ervoor te zorgen dat de aansluiting wordt gegarandeerd. Vooralsnog wordt het risico op nihil geschat.

4. Waarborggaranties

De huidige boekwaarde van de totale garanties bedraagt iets meer dan € 800 miljoen. Circa € 764 miljoen hiervan bestaat uit de garantstellingen door tussenkomst van waarborgfondsen. Dit zijn stichtingen die garant staan voor leningen die kredietverstrekkers zoals banken hebben uitstaan bij woningbouwcorporaties, welzijnsorganisaties, et cetera. De gemeente fungeert als achtervang voor het waarborgfonds. Het risico dat de gemeente wordt aangesproken als achtervang is nagenoeg nihil.

5. Transitievergoeding

Vanaf 1 januari 2020 zal naar verwachting de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab) van kracht zijn. Dit betekent dat medewerkers vanaf de eerste werkdag recht hebben op een transitievergoeding, ook tijdens de proeftijd. De vergoeding wordt berekend naar evenredigheid van de gewerkte dagen en is gebaseerd op 1/3 maandsalaris per dienstjaar. De transitievergoeding is gemaximaliseerd op € 81.000 (2019), of maximaal één bruto jaarsalaris als het jaarsalaris hoger is dan € 81.000,-. Vooralsnog wordt het risico op nihil geschat, omdat eventuele incidentele transitievergoedingen in beginsel worden opgevangen binnen de reguliere begrotingsbudgetten.

3.1.5 Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen (ook wel weerstandsratio) is de deling van de beschikbare weerstandscapaciteit door de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandvermogen	Ruim voldoende	Jaarstukken 2018	Begroting 2020
Weerstandvermogen	$1,4 \leq x < 2,0$	1,6	2,00

Voor de begroting 2020 is het weerstandsvermogen 2. Hiermee komt de ratio uit binnen de door de raad vastgestelde bandbreedte van 1,4 en 2,0.

3.1.6 Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting en/of de balans. Deze kengetallen kunnen behulpzaam zijn bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. Elk kengetal lichten we toe en vergelijken we met signaleringswaarden van de provincie Zuid-Holland. De provincie hanteert de volgende drie categorieën: minst risicovol, neutraal en meest risicovol. Wij benadrukken dat we voorzichtig moeten omgaan met conclusies te trekken uit individuele kengetallen. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden bekeken.

Netto schuldquote

	Netto schuldquote (bedragen x € 1.000 ; stand ultimo boekjaar)	Jaarstukken 2018	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	Vaste schulden	126.514	155.335	155.240	167.140	167.140
B	Netto vlottende schuld	22.372	5.050	4.297	16.610	7.192
C	Overlopende passiva	14.962	9.500	9.500	9.500	9.500
D	Financiële vaste activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	3.081	3.114	3.080	3.053	3.053
E	Uitzettingen < 1 jaar	7.974	8.000	8.000	8.000	8.000
F	Liquide middelen	123	150	150	150	150
G	Overlopende activa	15.747	10.000	10.000	10.000	10.000
H	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	133.285	130.553	127.287	123.848	119.045
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F- G)/H x 100%	103%	114%	116%	139%	137%
	Financiële vaste activa (exclusief uitstaande leningen)	2.438	2.438	2.438	2.438	2.438
I	Netto schuldquote (A+B+C-E-F-G-I)/H x 100%	103%	114%	117%	139%	137%

Signaleringswaarde provincie: <90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal en >130% is meest risicovol

De netto schuldquote is het totaal van de leningenportefeuille verminderd met de eigen middelen. Hierdoor ontstaat een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre de gemeente geld doorleent, is ook de netto schuldquote exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De netto schuldquote neemt toe in de komende jaren, voornamelijk als gevolg van de geplande nieuwe investeringen. Deze leiden tot een toename van de schulden. De schuldquote bevindt zich met ingang van 2022 boven de bandbreedte van de categorie neutraal en komt daarmee in de categorie meest risicovol.

Solvabiliteitsratio

	Solvabiliteit (in procent)	Jaarstukken 2018	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	52.469	55.253	56.013	56.314	54.823
B	Balanstotaal	233.811	242.122	242.664	239.569	250.108
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	22%	23%	23%	24%	22%

Signaleringswaarde provincie: >50% is minst risicovol, 20-50% is neutraal en <20% is meest risicovol

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de verhouding van het eigen vermogen tot het balanstotaal. Dit laat zien dat we op de lange termijn goed aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Op basis van de signaleringswaarde is de solvabiliteitsratio neutraal.

Structurele exploitatieruimte

	Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2018	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	Totale structurele lasten	120.673	129.256	126.728	123.848	118.608
B	Totale structurele baten	121.256	129.193	125.879	123.542	118.739
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	0	50	50	94	95
E	Totale baten	150.441	133.000	127.926	123.958	120.955
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	0%	0%	-1%	0%	0%

Signaleringswaarde provincie: >0% is minst risicovol, = 0% is neutraal en <0% is meest risicovol

Het kengetal structurele exploitatieruimte laat zien of de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. In het jaar 2023 is sprake van een marginaal overschot, waardoor de signaleringswaarde uitkomt op minst risicovol. In de jaren 2020 en 2022 is sprake van een marginaal tekort, waardoor de signaleringswaarde uitkomt op neutraal. In het jaar 2021 komt de signaleringswaarde uit op meest risicovol.

Grondexploitatie

	Kengetal grondexploitatie (bedragen x € 1.000 ; stand ultimo boekjaar)	Jaarstukken 2018	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	48.221	39.585	36.605	29.376	33.690
C	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	129.820	124.391	122.755	122.414	122.414
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	37%	32%	30%	24%	28%

Signaleringswaarde provincie: <20% is minst risicovol, 20-35% is neutraal en >35% is meest risicovol

Het kengetal grondexploitaties geeft de boekwaarde van grondexploitatie weer ten opzichte van de totale baten van de gemeente. Dit kengetal laat twee dingen zien. Allereerst is er een risico dat de gemeente bij verkoop van de gronden niet de gehele boekwaarde kan realiseren. Als tweede kan een hoge boekwaarde wel betekenen dat bij verkoop de opbrengsten (incidentele baten) gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld de leningenportefeuille af te bouwen. Op basis van de signaleringswaarde is het kengetal grondexploitaties neutraal.

Belastingcapaciteit

	Belastingcapaciteit (in euro)	Jaarstukken 2018	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	250	255	255	255	255
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	220	220	220	220	220
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	260	279	279	279	279
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	730	754	754	754	754
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin (in jaar t - 1)	723	723	723	723	723
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	101%	104%	104%	104%	104%

Signaleringswaarde provincie: <95% is minst risicovol, 95-105% is neutraal en >105% is meest risicovol

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 100%. De komende jaren ligt de belastingdruk iets boven het landelijk gemiddelde en is hij op basis van de signaleringswaarde neutraal.

Financiële kengetallen in perspectief

Kengetallen	Jaarstukken 2018	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	103%	114%	116%	139%	137%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen	103%	114%	117%	139%	137%
Solvabiliteitsratio	22%	23%	23%	24%	22%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	-1%	0%	0%
Grondexploitatie	37%	32%	30%	24%	28%
Belastingcapaciteit	101%	104%	104%	104%	104%

Op basis van de kengetallen is de financiële positie van de gemeente Gorinchem een aandachtspunt te noemen. Bij de meeste kengetallen zit de gemeente in de categorie neutraal, maar de toename van de netto schuldquote is een zorgpunt.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

3.2.1 Inleiding

We maken voor de kapitaalgoederen onderscheid tussen vastgoed en niet-vastgoed om aansluiting te houden met de verdeling, zoals die in de paragraaf grondbeleid en vastgoedbeleid is opgenomen. Per categorie worden de kapitaalgoederen nader toegelicht, inclusief het daarbij behorende onderhoud.

3.2.2 Vastgesteld beleid

De volgende vastgestelde beleidskaders zijn van toepassing:

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Visie en Beleidsplan Openbare Ruimte (VBOR)	2014
Nota Vastgoedbeleid	2014
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020	2015
Meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijke kapitaalgoederen	2017

3.2.3 Vastgoed

In de paragraaf Grondbeleid en vastgoedbeleid staat beschreven dat de gemeente, in lijn met ons vastgoedbeleid, in principe geen actieve eigenaarsrol in vastgoed heeft, tenzij dit noodzakelijk is voor het bereiken van maatschappelijke of publieke doelstellingen. Vastgoed wordt verkocht als het de realisatie van beleidsdoelstellingen niet meer dient.

De gebouwen die in het bezit zijn van de gemeente Gorinchem zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. Woningen en panden
2. Onderwijspanden
3. Panden t.b.v. sportuitoefening (Caribabad, 3 sporthallen)
4. Panden t.b.v. kunstuitoefening
5. Panden maatschappelijke zorg
6. Gemeentelijk onroerend goed

Jaarlijks wordt, aan de hand van de zgn. vastgoedlijst, de gemeentelijke vastgoedportefeuille tegen het licht gehouden en het feitelijk gebruik en het perspectief van de panden geactualiseerd. Het jaarlijks onderhoud van de panden waarvan de functie vervalt, of die worden verkocht, wordt getemporeerd of in zijn geheel uitgesteld. In 2019 wordt het gemeentelijke vastgoedbeleid herzien. Mogelijk heeft dit gevolgen voor het toekomstperspectief van enkele panden.

Het (jaarlijks) onderhoud van het vastgoed wordt uitgevoerd aan de hand van het vastgestelde Meer Jaren Onderhoud Plan (MJOP) Vastgoed. Alle (vervangingen) investeringen worden daarbij zo duurzaam mogelijk uitgevoerd.

Voor 2020 staat, naast regulier onderhoud, concreet het volgende gepland:

- Renovatie en verduurzaming van het voorzieningengebouw aan de Kriekenmarkt 2.
- Baggeren van de Voor- en Linge haven inclusief het bouwen van een nieuwe passantensteiger.
- Verduurzaming en vervanging van diverse technische installaties van het stadhuis.
- Aanbrengen van zonnepanelen op het dak van sporthal de Oosterblik. Aangevraagde SDE-subsidie heeft een positief resultaat gehad waardoor de investering op termijn wordt terugverdiend.
- Verduurzaming van de technische installaties van het Caribabad. Op dit moment wordt hier onderzoek naar verricht.

- In 2020 is een reservering van onderhoudsgelden voor de Haarstraat 64 opgenomen. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de besluitvorming over de toekomst van het huidige theater. Besluitvorming hierover wordt in 2020 verwacht. In afwachting van besluitvorming wordt zeer terughoudend met de besteding van deze gelden omgegaan.
- Een aantal jaar geleden is het illuminatieplan binnenstad opgesteld. Doel van het plan is om de kwaliteit van de binnenstad te verbeteren door middel van de verlichting van de historische elementen en monumenten te benadrukken. Hiermee komt ook de functie van Gorinchem als toeristische trekpleister en vestingstad meer naar voren. In 2019 is gestart met het vernieuwen van de verlichting van het Tolhuis aan de Tolsteeg en molen de "De Hoop" op de stafswal. Met het vaststellen van de Perspectiefnota 2020 heeft de raad ingestemd om aan de verdere uitvoering van het illuminatieplan in 2020 een vervolg te geven en zal gestart worden met het vernieuwen van de verlichting van de Grote Toren van de kerk aan de Krijtstraat.

3.2.4 Niet-vastgoed

Wegen

Door middel van inspecties van onze verhardingen wordt voor een periode van 5 jaar het noodzakelijke onderhoud voor de korte en middellange termijn in beeld gebracht. In 2019 heeft de inspectie plaatsgevonden op basis waarvan in 2020 het nieuwe wegenbeheerplan 2020-2024 wordt opgesteld. Hierin worden zowel de kwaliteit van ons wegennet, de locaties waarbij (achterstallig) onderhoud in deze periode vereist is, als de financiële middelen die in deze periode noodzakelijk zijn om aan de vastgestelde kwaliteitseisen te kunnen voldoen, zoals in het beleidskader VBOR is opgenomen.

Concreet voor 2020 kunnen we het volgende melden:

De Banneweg is aan het einde van zijn technische levensduur. De raad heeft in zijn vergadering van 25 april 2019 besloten tot o.a. de renovatie en herinrichting van de Banneweg vanaf de kruising Driemanschapslaan tot de kruising Mollenburgseweg en de kruising Vroedschapstraat tot de spoorwegovergang.

De voorbereiding inclusief de participatie van de gemeenteraad voor het geplande groot onderhoud van Kalkhaven/Vismarkt is opgestart en wordt in 2020 verder uitgewerkt.

Groen

Het openbaar groen bepaalt in grote mate de uitstraling van de openbare ruimte. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is de biodiversiteit zoveel mogelijk in stand te houden en zo mogelijk te bevorderen. De kwaliteitskaders zijn vastgelegd in het VBOR. Het beheer van openbaar groen bestaat uit onderhouden en renoveren. Specifiek voor bomen speelt het veiligheidsaspect een rol. Onze boomverzorgers constateren dat er meer inzet nodig is voor beheersing van boomziekten en plagen. Bij de perspectiefnota 2020 zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld.

Riolering

In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2016-2020 is de beleidsmatige, financiële en technische basis voor het onderhoud van het rioolstelsel vastgelegd. Binnen de AV is er een samenwerkingsverband op het gebied van de waterketen. Dit betreft een samenwerking tussen negen gemeenten en het waterschap om de beoogde besparingsdoelstelling uit het Bestuursakkoord water te realiseren.

In 2020 vindt regulier onderhoud plaats. Daarnaast wordt, in samenspraak met het Waterschap, gekeken naar mogelijke maatregelen voor het verbeteren van de waterafvoer van de Benedenstad.

Water

De onderhoudswerkzaamheden betreffen voornamelijk het maaien van baarden van de watergangen, afplaggen van plasbermen, uitvoeren ontvangstplicht groenafval van het waterschap en onderhoudswerken aan de beschoeiing. De overige reguliere werkzaamheden worden jaarlijks uitgevoerd.

Veerboten

De Veerdienst beschikt over zeven veerboten (twee autoveerboten, twee voet-fiets boten en drie veertaxi's). De onderhoudskosten maken deel uit van de reguliere begroting. Hiervoor is géén meerjaren-onderhoudsplan opgesteld.

Havens

Onder de havens vallen:

- De Lingehaven met het havenkantoor, het voorzieningengebouw, de dienstwoning en alle in de haven aanwezige bruggen, sluizen, steigers en remmingswerken;
- De dienstensteiger, een passantensteiger en de steigers van de veerdienst die buiten de waterpoort zijn gelegen en alle overige steigers in de Lingehaven;
- De Handelskade en de loswal.

De Lingehaven omvat de Lingesluis, Visbrug, de Peterbrug, de Korenbrug, de kademuren Het Eind, kademuren Kriekenmarkt, kademuren Appeldijk, kademuren Havendijk, kademuren Kortendijk, frontmuren Voorhaven, kademuren Buiten de Waterpoort, kademuren Duivelsgracht, de Waterpoort, historische haven, Ondervloed, twee historische sluizen en voorhaven Lingezijde en Merwedezijde.

Het onderhoud aan de havens gebeurt aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen. Het onderhoud van de steigers in Sleeuwijk, Woudrichem, Werkendam en Hardinxveld-Giessendam komt voor rekening van de betreffende gemeente met uitzondering van de aluminium laadkleppen die door de gemeente Gorinchem worden onderhouden.

Bruggen, kunstwerken en beschoeiing

Het onderhoud aan de bruggen, kunstwerken en duikers wordt uitgevoerd op basis van het MOP Kunstwerken, bruggen en steigers.

Openbare verlichting

De gemeente heeft circa 7.800 lichtpunten in haar bezit die zij onderhoudt en vervangt. Het beheer van de openbare verlichting is via de hiervoor opgerichte Gemeenschappelijke Regeling (GR) ondergebracht bij het bureau Openbare Verlichting. Op dit moment vervangen wij, waar mogelijk, bestaande armaturen en lichtmasten voor duurzame varianten volgens de reguliere onderhoudsplanning.

Het Illuminatieplan maakt geen onderdeel uit van de openbare verlichting. Dit is op zichzelf staande verlichting die niet is aangesloten op de openbare verlichting. De tekstuele toelichting op dit plan staat in paragraaf 1.1.3 Vastgoed.

3.2.5 Meerjaren onderhoudsplannen (M(J)OP)

Voor het planmatig onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen zijn MJOP's opgesteld. Uitzondering daarop zijn de kapitaalgoederen groen en veerboten. De onderhoudskosten voor groen zijn jaarlijks ongeveer gelijk en daar is geen sprake van groot onderhoud. De onderhoudskosten voor veerboten zijn afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt naar aanleiding van de businesscase. Voor het kapitaalgoed riolering is het MJOP opgenomen in het GRP. In de tabel van het onderdeel kwaliteitsniveau en onderhoudslasten per kapitaalgoed is de relatie met de onderhoudsplannen en het gewenste kwaliteitsniveau inzichtelijk gemaakt.

3.2.6 Kwaliteitsniveau en onderhoudslasten per kapitaalgoed

In onderstaande tabel is per kapitaalgoed het kwaliteitsniveau van onderhoud en de onderhoudslasten weergegeven zoals deze in de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn opgenomen.

Kwaliteitsniveau onderhoud kapitaalgoederen en bijbehorende onderhoudslasten (bedragen x € 1.000)	Kwaliteitsniveau	Jaarlijkse storting in voorziening groot onderhoud	Gepland groot onderhoud jaarschijf 2020	Jaarlijks budget regulier (klein) onderhoud
<u>Gebouwen:</u>				
- woningen en panden	normaal en instandhouding	88	154	57
- onderwijspanden	normaal en instandhouding	254	536	162
- panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties	normaal	340	309	12
- panden t.b.v. kunsttoefening	normaal	119	120	67
- panden maatschappelijke zorg	normaal	2	81	2
- gemeentelijk onroerend goed	normaal	335	708	428
		1.138	1.908	728
Wegen	zie VBOR ¹	0	0	673
Groen	zie VBOR ¹	0	0	919
Riolering	Conform vGRP ²	0	0	285
Water	geen kwaliteitsniveau vastgesteld ³	0	0	21
Veerboten	geen kwaliteitsniveau vastgesteld	0	0	204
Havens	normaal	81	163	56
Bruggen, kunstwerken en duikers	normaal	154	197	69
Monumenten	normaal	117	114	101
Parkeergarages	normaal	123	246	111
Buitensportaccommodaties	normaal	200	86	81
Openbare verlichting	normaal	26	0	74
Kunst	normaal	10	21	21
	Totaal	1.848	2.734	3.342

1. Bij de vaststelling van het beleidskader Visie en beleidsplan Openbare ruimte Schoon en heel (VBOR) is ook gekozen voor gebiedsdifferentiatie, waardoor - via maatwerk - verschillende kwaliteitsniveaus zijn vastgesteld. Deze verschillen dus per gebied/woonwijk en variëren van exclusief, bijzonder niveau, plus niveau tot standaard niveau. Zie hiervoor verder het beleidskader.

2. In (een bijlage van) het GRP worden de doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden beschreven. Dit is de kwaliteit die met het GRP wordt beoogd.

3. Het beheer van de watergangen is de verantwoordelijkheid van het Waterschap Rivierenland. Zij voeren hier de regie en stellen het kwaliteitsniveau vast.

3.3 Financiering

3.3.1 Inleiding

Financiering betreft de wijze waarop de gemeente leningen aantrekt en eventueel overtollig geld (tijdelijk) uitzet. Beleidskaders voor financiering zijn nodig om de rentelasten te beperken en de risico's te beheersen.

3.3.2 Vastgesteld beleid

Naast de wettelijke kaders geldt voor de paragraaf Financiering het volgende raadsbeleidskader:

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Treasurybeleid	2017

Het Treasurybeleid verschaft duidelijkheid over hoe gemeente Gorinchem haar financieringsbehoefte invult en het renterisico beheerst.

Daarnaast heeft het college de volgende twee documenten vastgesteld:

Relevant besluit college	Vastgesteld door college in
Notitie schuldpositie	2017
Treasurystatuut	2019

Het Treasurystatuut verschaft duidelijkheid over de spelregels rondom Treasury. De notitie schuldpositie verschaft duidelijkheid over de leningenportefeuille van Gorinchem en bevat sturingsmogelijkheden om de schuldpositie (positief) te beïnvloeden. In verband met de gewijzigde organisatiestructuur is het Treasurystatuut in 2019 aangepast.

3.3.3 Financieringsportefeuille

In onderstaande tabel wordt de meerjarige ontwikkeling van onze langlopende leningportefeuille, extra (her-) financieringsbehoefte en rente- en aflossingsverplichtingen weergegeven per 1 januari van het betreffende jaar.

Financieringsportefeuille (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Stand langlopende leningen per 1-1	143.426	155.335	155.240	167.140
Aflossingsverplichtingen	8.091	13.095	12.100	10.051
Financieringsbehoefte kort	9.410	9.576	9.164	9.743
Rentebetalingverplichtingen	2.674	2.691	2.396	2.669

Financieringsbehoefte

Om de financieringsbehoefte te bepalen zijn de volgende twee zaken belangrijk: (1) de boekwaarde van de investeringen en de voorraden gronden en (2) de financieringsmiddelen. Allereerst kijken wij naar de verwachte ontwikkeling van de boekwaarde van zowel lopende als nieuwe investeringen en gronden van 2020 tot en met 2023. Als tweede kijken wij naar de externe en de interne financieringsmiddelen. De externe financieringsmiddelen zijn de langlopende leningen en de kortlopende leningen. De interne financieringsmiddelen zijn de reserves en de voorzieningen. De financieringsbehoefte is vervolgens het saldo van de investeringen en de beschikbare financieringsmiddelen. Een financieringstekort lost de gemeente op door het aantrekken van nieuwe kortlopende of langlopende leningen. Conform het Treasurybeleid sluit gemeente Gorinchem kortlopende leningen af totdat de targetrente bereikt is, dan wel de kredietlimiet is bereikt. In bovenstaand overzicht zijn de langlopende leningen weergegeven en het bedrag dat kortlopend gefinancierd wordt. De doelstelling van het Treasurybeleid is om het hieruit voortkomende renterisico zoveel mogelijk te beperken. De toename in de langlopende leningen is hoofdzakelijk het

gevolg van nieuwe investeringen die (voor)gefinancierd moeten worden. In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met de verkoopopbrengst van de aandelen van Eneco. Hiervoor moet eerst een definitief besluit over de aandelenverkoop genomen worden.

In het voorjaar van 2020 wordt met de klankbordgroep Financiën van de gemeenteraad gesproken over gemeentelijke schuldpositie en de mogelijkheden om deze te beïnvloeden. In de Perspectiefnota 2020 is aangegeven dat daarbij ook de verkoopopbrengsten van Eneco zullen worden betrokken.

3.3.4 Renteontwikkeling

Bij de Perspectiefnota 2020 is de rekenrente bepaald op 1,3%, dit is een daling ten opzichte van de 1,9% die eerder gehanteerd werd. De daling van de rekenrente volgt op de ontwikkeling dat tegen zeer lage rentes vreemd vermogen kan worden aangetrokken. Dit is in 2018 versneld door de vervroegde aflossing van een aantal hoogrentende leningen. Aan de grondexploitaties dient de werkelijke rente te worden toegerekend. Deze rente wordt bepaald op de verhouding vreemd vermogen en totaal vermogen en het gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille. De rente voor grondexploitaties is voor 2020 bepaald op 1,34%.

3.3.5 Renterisico's

Een gemeente moet haar renterisico's beheersen door middel van onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De overheid stelt grenzen aan het totaal van kort geld, omdat rentefluctuaties grote gevolgen kunnen hebben voor de rentelasten in de (meerjaren)begroting. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	2020 - kwartaal 1	2020 - kwartaal 2	2020 - kwartaal 3	2020 - kwartaal 4
Toegestane kasgeldlimiet	11.274	11.274	11.274	11.274
Werkelijke kasgeldlimiet	9.850	9.850	9.850	9.850
Ruimte	1.424	1.424	1.424	1.424

Elk kwartaal is er een ruimte van circa € 1,4 mln. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de kasgeldlimiet. In het rentebeleid is verder vastgelegd dat als de rente zou stijgen tot boven een vastgestelde targetrente, dat er dan overgegaan wordt tot langlopende financieringen. In andere gevallen wordt, binnen de kaders van de kasgeldlimiet, optimaal gebruik gemaakt van kortlopende financieringen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt de omvang van de jaarlijkse aflossingen en de leningen die voor renteherziening in aanmerking komen. De renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Toegestane renterisiconorm	26.527	26.527	26.527	26.527
Werkelijke renterisiconorm	8.091	13.095	12.100	10.051
Ruimte	18.436	13.432	14.427	16.476

Uit bovenstaande tabel blijkt dat wij binnen de grenzen van de renterisiconorm opereren.

3.3.6 Schatkistbankieren

Omdat onze gemeente niet structureel overtollige liquide middelen heeft, zal het verplichte schatkistbankieren voor onze gemeente in de praktijk niet snel een rol spelen. Wij monitoren dit aspect wel, want overtollige liquide middelen boven een drempelbedrag van circa € 1 miljoen moeten naar de schatkist worden overgedragen.

3.4 Bedrijfsvoering

3.4.1 Inleiding

Op basis van het BBV is de gemeente verplicht om de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering te verstrekken. Onder bedrijfsvoering verstaan we de sturing en beheersing van de ondersteunende processen binnen de organisatie. De paragraaf Bedrijfsvoering schetst op hoofdlijnen de manier waarop onze organisatie haar ambities wil bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn.

3.4.2 Personeels- en organisatiebeleid

Strategisch HRM

Ondersteunend aan de ambities uit het Gorcums Akkoord en aan de gestarte organisatieontwikkeling wordt uitvoering gegeven aan HRM in ontwikkeling. Onderwerpen en projecten die op stapel staan zijn sturingsinformatie voor het management, digitalisering, personeelsplanning, medewerkersontwikkeling/medewerker nieuwe stijl, arbeidsmarkt en instroom, Gorcum Bewust Vitaal en Management Development.

Formatie

Formatie	2020	2021	2022	2023
Formatie in fte's	322	316	309	308

Omdat er in de formatie een aantal tijdelijke formatieplaatsen is opgenomen, loopt het aantal formatieplaatsen de komende jaren licht terug.

Ziekteverzuim

Gorcum Bewust Vitaal is een project waarin de vitale medewerker centraal staat: wat kunnen werkgever en medewerker beiden doen om vitaliteit te bevorderen en te behouden. Aandacht voor verzuim staat permanent op de agenda. Samen met de bedrijfsarts zetten leidinggevenden en HR in op de begeleiding en re-integratie van zieke medewerkers.

Organisatie

Nadat in 2019 de nieuwe organisatiestructuur ingevoerd is en de invulling van nieuwe sleutelfuncties in het najaar afgerond werd, wordt in 2020 verder gewerkt aan "samen maken we de stad". Daarbij staan taakvolwassenheid en verantwoordelijkheden laag, denken in mogelijkheden, een organisatie met een gezonde cultuur, goede samenwerking en onderling vertrouwen en een effectief samenspel tussen organisatie en bestuur centraal.

De gevormde reserve organisatie-ontwikkeling zal in 2020 gedeeltelijk worden ingezet om aan de hierboven genoemde punten invulling te geven. Met diverse medewerkers die de organisatie verlaten zijn maatwerkafspraken gemaakt, waarvoor ook (indien nodig) een beroep wordt gedaan op de reserve. In de begroting 2020 is rekening gehouden met een inzet van € 750.000 in 2020. In de Turap 2020 wordt gezien of deze raming bijstelling behoeft. De gemeentesecretaris informeert de gemeenteraad periodiek (vertrouwelijk) over de organisatie-ontwikkeling en de inzet van de reserve.

3.4.3 Informatisering en automatisering

In 2020 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van het project Gorinchem Duurzaam Digitaal (GDD). Na in 2019 een flink aantal voorbereidingen te hebben gedaan worden in 2020 plannen geïmplementeerd en kunnen

concrete resultaten worden geboekt. Het project kent enige vertraging door wijzigingen in de organisatiestructuur en de invulling hiervan. Het digitale traject GDD vloeit voort uit het rekenkameronderzoek naar de digitale archief functie. Het levert een bijdrage aan een betere dienstverlening voor burgers en ondernemers.

We maken met GDD een start met de omslag van papier naar digitaal. De digitale toegankelijkheid, kwaliteit en vindbaarheid van informatie zijn leidend. Beheersing van informatie, de onderliggende systemen en de processen, vergen in een digitale wereld een andere handel- en denkwijze van de gehele gemeentelijke organisatie. Het is voor de gemeentelijke organisatie van belang goed voorbereid te zijn op deze digitale ontwikkelingen en wetgeving die van invloed zijn op informatievoorziening en automatisering. Bij wetgeving die van toepassing is naast de Archiefwet- en regelgeving valt te denken aan de Omgevingswet, de Wet Hergebruik van Overheidsinformatie, de Wet Openbaarheid Bestuur en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Om digitalisering mogelijk te maken wordt in 2020 verder geïnvesteerd en geïnnoveerd in onze ICT-omgeving ter ondersteuning van informatiemanagement op belangrijke processen. Een kwalitatieve ICT omgeving biedt immers ruimte, om de doelstellingen van de organisatie te bereiken in termen van continuïteit, technische ondersteuning, snelheid, bereikbaarheid en verbinden (intern en extern).

Naast de uitvoering van projecten wordt in 2020 ruime aandacht gegeven aan de uitvoering van het meerjarig informatie-, en ICT-beleid.

3.4.4 Financiën

De financiële bedrijfsvoering (financieel beleid en financieel beheer) vervult een belangrijke plaats op het speelveld van de bedrijfsvoering. Het is de spil in de gemeentelijke planning en control (P&C). Voortdurend wordt gewerkt aan een cyclus die raad, college en management in staat stelt om tijdig de juiste beslissingen te nemen. In samenspraak met de gemeenteraad wordt constant gewerkt aan het doorontwikkelen van de P&C cyclus en aanverwante beleidsvelden. Daarbij wordt getracht om op transparante wijze aan te sluiten bij de informatiebehoefte van de gemeenteraad.

Belangrijk onderwerp van gesprek is de beheersing van de gemeentelijke schuldpositie. Hierover wordt in het voorjaar 2020 met de klankbordgroep Financiën van de gemeenteraad verder gesproken. Het vooruitzicht op de opbrengst van Eneco-aandelen zal hierbij (o.a.) onderwerp van gesprek zijn.

Met de start van de nieuwe organisatiestructuur medio 2019 ligt er extra druk op het aanbieden van goede financiële managementinformatie en een pro-actieve financiële adviesrol. Ook de verdergaande digitalisering van de administratieve processen krijgt in 2020 extra aandacht. Daarnaast wordt verkend of een nieuw financieel administratiepakket wenselijk is om hier (mede) invulling aan te geven.

3.4.5 Inkoop en aanbesteding

In 2020 krijgt de professionalisering van de inkoopfunctie, onder meer via contract- en leveranciersregistratie, verder vorm. Inkoop en aanbesteding is een belangrijk onderwerp voor de accountantscontrole. Met de accountant wordt afgestemd hoe het beste aan de eisen op dit gebied kan worden voldaan.

Daarnaast wordt maatschappelijk verantwoord inkopen verder uitgerold. Dat houdt in: meer aandacht voor duurzaamheid en voor de sociale component van inkoop.

3.4.6 Regionale samenwerking

Gorinchem zal zich ook in 2020 op verschillende schaalniveaus richten. Op het niveau van de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden krijgt de samenwerking vorm aan de hand van de Regionale Maatschappelijke Agenda. Deels overlappend en deels breder dan de RMA is de samenwerking in de 'functionele regio Gorinchem', het gebied met

120.000-150.000 inwoners die qua werkgelegenheid, onderwijs en ziekenhuiszorg gebruik maken van voorzieningen in Gorinchem. De samenwerking op dit schaalniveau zal in 2020 verder worden onderzocht en uitgebouwd. Ook met de Drechtsteden zal intensiever worden samengewerkt, bijvoorbeeld in het voorbereiden en hopelijk uitvoeren van een Regiodeal, die zich richt op het verbeteren van de brede welvaart in onze regio's. Het versterken van de grip op verbonden partijen en met name gemeenschappelijke regelingen waarin Gorinchem deel neemt, blijft ook in 2020 onderwerp van aandacht.

3.4.7 Bestuurlijke planning en control

Inwonersparticipatie

De raad heeft een besluit genomen over het rapport "Kansen voor actieve burgers, kansen voor beleid". Wij streven ook in 2020 naar participatietrajecten die een bijdrage leveren aan verantwoorde en onderbouwde besluitvorming.

Controlerende taak raad

De rekenkamercommissie heeft het onderzoek "Toezien op effect" afgerond. Het onderzoek richt zich op de verzilvering van de controlerende rol van de raad. De centrale vraag hierbij is hoe de raad, het college en de organisatie omgaan met controlerende instrumenten van de raad in het algemeen en het instrument rekenkamercommissie in het bijzonder. De essentie is of de raad voldoende in staat is en in staat wordt gesteld om de controlerol goed te kunnen uitvoeren. Het rapport is in september 2019 met de raad besproken. In 2020 wordt in gezamenlijkheid (raad, college en ambtelijke organisatie) gewerkt aan de uitvoering van de aanbevelingen.

Collegeonderzoeken

Onderzoek kostendekkendheid tarieven

Onderzoek is gedaan naar de kostendekkendheid tarieven leges. In de Perspectiefnota 2020 is een tarievenvoorstel gedaan dat betrokken wordt bij de uitwerking van de legesverordening 2020. Als vervolg op het onderzoek naar de kostendekkendheid tarieven leges Gorinchem, onderzoeken wij in 2020 de kostendekkendheid van de overige gebonden heffingen. Het gaat dan om de afvalstoffenheffing, rioolbelasting, marktgelden, kadegelden, Lingeaven en begraafrechten.

Burgerpeiling 2019

De uitkomsten (6,8 ten opzichte van een 6,8 in 2017) van de burgerpeiling 2019 zijn vergelijkbaar met de uitkomsten van 2017. De burgerpeiling bevat een aantal aandachtspunten met betrekking tot de thema's woon- en leefklimaat, welzijnsvoorzieningen, relatie inwoner – gemeente, en dienstverlening waaraan wij in 2020 een vervolg geven.

3.4.8 Administratieve organisatie en interne controle

De inrichting van administratieve processen is erop gericht de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van ons handelen te waarborgen. De meest kritische bedrijfsprocessen zijn beschreven. Externe borging vindt plaats door interne controles van de accountant en de rekenkamercommissie Gorinchem.

Jaarlijks wordt een intern controleplan opgesteld met de uit te voeren interne controles, zo ook voor 2020. In samenspraak met de accountant beoordelen we op basis van de belangrijkste geldstromen, risico's en ontwikkelingen welke processen er gecontroleerd worden. Hiermee wordt de kwaliteit van deze processen bewaakt en voldoen we aan de vereisten van de accountant, zodat deze kan steunen op de bevindingen van de interne controles.

Naast het intern controleplan, is er een periodieke (interne) frauderisicoanalyse. De aanbevelingen, die vooral een beheersmatig karakter hebben, worden in 2020 verder uitgevoerd.

3.5 Grondbeleid en vastgoedbeleid

3.5.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt u geïnformeerd over de gemeentelijke grondexploitaties en treft u de belangrijkste cijfermatige informatie rondom het gemeentelijk vastgoed aan.

3.5.2 Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Nota Vastgoedbeleid	2014
Nota Grondbeleid 2015-2019	2015

3.5.3 Visie, beleid en uitvoering

MPG

Met het Meerjaren Programma Grondbedrijf (MPG) wordt in één totaaloverzicht de financiële stand van zaken en de bijbehorende risico's van de gemeentelijke grondexploitaties weergegeven. Met het MPG komt de gemeenteraad beter in positie om te sturen op de ruimtelijke projecten (kwalitatief en kwantitatief) en legt het college verantwoording af over de bereikte resultaten binnen de grondexploitaties. De afgelopen 2 jaar hebben we hier ervaring mee opgedaan. Het instrument is in 2019 verder uitgebreid en doorontwikkeld.

Grondbeleid

Grondbeleid vormt het kader waarbinnen het ruimtelijke beleid en de ruimtelijke doelstellingen vorm krijgen. Grondbeleid is een middel om deze ruimtelijke doelstellingen op een zo economisch verantwoord mogelijke wijze te realiseren. Het grondbeleid is dus geen doel op zich, maar een middel om de ruimtelijke projecten die voortvloeien uit de programma's te realiseren.

De woonlocaties in de stedelijke vernieuwing en uitleggebieden maken onderdeel uit van programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing. De ontwikkeling van bedrijventerreinen maakt onderdeel uit van programma 4 Economie.

Jaarlijks rapporteren wij in een separaat boekwerk 'MPG' over de grondexploitaties, zowel financieel als beleidsmatig.

In 2020 vindt een verdere doorvertaling plaats van de ambities uit het Gorcums Akkoord. Met name de groeiambitie van Gorinchem, als uitvloeisel van de nieuwe gemeentelijke Woon- en Transformatievisie, leidt tot een actualisatie van het Grondbeleid. Daarmee moet o.a. de ambitie uit de Visie van de Stad om te groeien naar 40.000 inwoners worden gefaciliteerd en uiteindelijk gerealiseerd.

Vastgoedbeleid

De gemeente Gorinchem heeft vastgoed in eigendom, grotendeels maatschappelijk en deels commercieel en overig, om te sturen op de gewenste maatschappelijke ontwikkelingen in de stad, deze mogelijk te maken of te versterken tegen een gunstige prijs-kwaliteitverhouding.

De gemeente besluit vanuit strategische overwegingen over aan- en verkoop van vastgoed. We voeren tactisch portefeuillebeleid voor het gemeentelijk vastgoed.

Vastgoed wordt verkocht als het de realisatie van beleidsdoelstellingen niet meer dient.

Actualisatie Vastgoedbeleid

De gemeente stuurt bij het uitvoeren van het vastgoedbeleid op maatschappelijk rendement, vanuit de drijfveer om

maatschappelijke en publieke doelstellingen te effectueren. Ten aanzien van het vastgoedbeheer voeren we een efficiënte bedrijfsvoering, waarbij de kosten en opbrengsten van het gemeentelijk vastgoed transparant zijn. In de loop van 2019 is het gemeentelijk vastgoedbeleid onder de loep genomen. Op hoofdlijnen is het bestaande beleid van kracht gebleven.

3.5.4 Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen

Grondexploitaties

In de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties zijn de risico's met een grote kans van optreden verwerkt en afgedekt binnen de voorziening. De overige risico's zijn per plan benoemd, financieel vertaald en gekoppeld aan een kans van optreden. Voor deze laatste risico's wordt een bedrag in het weerstandsvermogen aangehouden.

Vastgoed

De voorzieningen voor vastgoed worden periodiek geactualiseerd.

3.5.5 Prognose grondexploitaties

Onderstaande tabel geeft onder andere een prognose weer van de grondexploitaties. Deze is gebaseerd op de laatst vastgestelde herziening (jaarrekening 2018). Het betreft:

- De actuele boekwaarde per grondexploitatie per 31 december 2018;
- Een prognose van de boekwaarde per grondexploitatie per 1 januari 2020 op basis van de tussenrapportage 2019;
- Een actuele prognose van het resultaat per grondexploitatie (NCW = Netto Contante Waarde).

De prognose van het jaar waarin de grondexploitatie tot afwikkeling komt, is voor deze begroting geactualiseerd. Afgesloten grondexploitaties maken geen onderdeel uit van dit overzicht.

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 01-01-2020	Actuele NCW per 01-01-2019	Voorziening per 01-01-2019	Reservering weerstandsvermogen 2020	Jaar van afwikkeling
<u>Verliesgevende grondexploitaties</u>						
Mollenburg	-12.751	-12.389	-11.559	-11.559	139	2022
Groote Haar	-43.769	-45.556	-6.097	-6.097	2.977	2040
Subtotaal	-56.520	-57.945	-17.656	-17.656	3.116	
<u>Winstgevende grondexploitaties</u>						
Lingewijk Noord	419	-215	-769	n.v.t.	69	2023
Kleine Haarsekade	-77	213	209	n.v.t.	4	2019
Oost II (exclusief winstneming)	-9.405	-4.329	2.422	n.v.t.	96	2020
Subtotaal	-9.063	-4.330	1.863		170	
Totaal	-65.583	-62.275	-15.793	-17.656	3.286	

Hieronder worden per grondexploitatie de meest actuele ontwikkelingen geschetst:

Mollenburg

De woningen van fase 3 en 4 zijn in 2019 opgeleverd. De uitgifte van de vrije kavels is van fase 1, 2 en 3 in volle gang. In 2020 wordt het openbaar gebied voor fase 2, 3 en 4 opgeleverd. Omdat de vrije kavels dan nog niet zijn opgeleverd, wordt een tijdelijke oplossing voor bouwverkeer in het gebied bedacht. De verkoop van de kavels van fase 4 vindt in 2020 plaats.

Groote Haar

Het bestemmingplan is onherroepelijk en het plan wordt verder uitgewerkt (waterhuishoudkundig, civieltechnisch).

De planning van de realisatie en uitgifte is afhankelijk van afspraken met Rijkswaterstaat (RWS). RWS heeft toegezegd een tussenmijlpaal voor de aansluiting Scheiwijk op te nemen in het contract voor realisatie van de verbreding A27. De regio heeft aangedrongen op voorrang voor dit traject. In de tussenmijlpaal zal RWS een uiterste realisatiedatum opnemen. De bepaling en vaststelling van deze datum is nog onderwerp van onderzoek en overleg.

Om eerder te kunnen uitgeven dan na realisatie van de aansluiting, onderzoeken we de mogelijkheden voor een alternatieve ontsluiting aan de oostzijde van het bedrijventerrein.

RWS voert gesprekken over de aankoop van grond met alle eigenaren waarvan grond nodig is voor de verbreding, verbindingsweg en aansluiting. De gemeente biedt waar mogelijk compensatiegrond aan. De gronden voor de verbindingsweg komen in eigendom van de gemeente Gorinchem.

Lingewijk Noord

Een tender voor 8 woningen op de locatie Merwedekanaal is in 2019 uitgeschreven en op basis van deze tender gegund aan een projectontwikkelaar. De werkzaamheden voor deze locatie starten begin 2020. De grondverkoop voor 64 woningen is in 2019 via een tender aanbesteed. De uiteindelijke grondverkoop vindt naar verwachting gefaseerd in 2020 en 2022 plaats. Daarna start de bouw, wordt het gebied ingericht en tenslotte de exploitatie afgesloten.

Kleine Haarsekade

De koopovereenkomst met de ontwikkelaar is gesloten. Hierin zijn de afspraken verwoord omtrent het bouw- en woonrijp maken van het terrein en de grondprijs. Tot op heden zijn de laatste 2 kavels voor vrijstaande woningen niet afgenomen. Mogelijk zal de grondverkoop pas begin 2020 plaatsvinden. Daarna kan de exploitatie worden afgesloten.

Oost II

De uitgifte van het bedrijventerrein is vergevorderd. Er wordt verwacht dat Oost II in 2021 is uitverkocht. De uitgifte van de percelen verliep minder voortvarend dan voorzien. Dit was mede het gevolg van een uitgebreide bestemmingsplanherziening voor de vestiging van een grote hotelketen. De looptijd van de grondexploitatie moeten worden bijgesteld naar 2021.

Hoog Dalem

De ontwikkelingen van Hoog Dalem staan in de paragraaf Verbonden Partijen beschreven.

Risico's grondexploitaties

In de gemeentelijke grondexploitaties worden de geraamde risico's in het weerstandsvermogen met name veroorzaakt door Groote Haar. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de kans dat de verbreding van de A27 niet tijdig is gerealiseerd. Dit heeft een mogelijke vertraging van de grondverkoop in Groote Haar tot gevolg. Doordat de looptijd dan wordt verlengd, nemen de rentekosten toe. De kans bestaat dat de te verwerven grond duurder moet worden verworven dan tot nu toe aangenomen. Daarnaast bestaat er een kans dat door het niet integraal ophogen van het terrein de kavels niet voor de meest optimale grondprijs kunnen worden verkocht.

Bij Mollenburg zijn er afzetrisico's voor met name de vrije kavels. Door de aangetrokken aannemersmarkt is het voor particulieren lastig geworden op korte termijn een geschikte aannemer tegen een redelijk tarief te vinden. Hierdoor gaan minder mensen over tot zelfrealisatie. Gezien het nog te verkopen aantal van 14 kavels in fase 3 en 4 en de kleine doelgroep zal de afzet naar verwachting nog enige jaren in beslag nemen.

De totale project specifieke risico's zijn begroot op ca € 3,3 mln. Deze risico's zijn opgenomen in het weerstandsvermogen.

De verlaging van de rente over 2019 heeft een gunstig effect gehad op de resultaten van de grondexploitaties. Bij de eerstvolgende herziening van de grondexploitaties wordt de verlaagde rente verwerkt. De verlaging heeft een substantieel financieel voordelig effect. Met name het geprognosticeerde tekort op de grondexploitatie Groote Haar

neemt met enkele miljoenen af. De resultaten van de komende herziening van de grondexploitaties zullen worden verwerkt in de jaarrekening 2019. De onlangs gepubliceerde PAS-uitspraak heeft op dit moment geen zichtbare gevolgen voor de gemeentelijke grondexploitaties. Er wordt onderzocht of er op de lange termijn een risico zal zijn voor de projecten Groote Haar en Lingewijk-Noord. Het huidige risico wordt daardoor op dit moment op nihil geschat.

3.5.6 Feitelijke gegevens van het gemeentelijk vastgoed

De gemeente heeft 94 panden in eigendom. De onderverdeling van deze panden naar soort vastgoed vindt plaats volgens de vastgestelde vastgoedlijst en is in onderstaande, geactualiseerde, tabel opgenomen.

Soort vastgoed	Sublabel	Aantal 2019	Aantal 2020*
Maatschappelijk vastgoed	Onderwijs	35	34
	Sport	9	9
	Welzijn	5	4
	Cultuur	9	9
	Economie en Toerisme	3	3
	Erfgoed/historie	6	6
	Intern vastgoed (bestuurlijke en ambtelijke huisvesting)	5	5
Commercieel vastgoed	Horeca	1	1
	Kantoor	0	0
	Detailhandel	2	2
	Bedrijfsruimte	5	5
	Kinderdagverblijf/BSO	1	1
Overig vastgoed	Woningen	15	13
	Ontwikkelingsvastgoed	2	2

3.6 Lokale heffingen

3.6.1 Inleiding

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Bij de gebonden heffingen is de besteding daarvan gerelateerd aan een direct aanwijsbare tegenprestatie, zoals de afvalstoffenheffing, rioolbelasting, leges, begraafrechten en markt- en kadegelden. Deze heffingen worden daarom niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerendezaakbelasting (OZB), roerendezaakbelasting (RZB), hondenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. De besteding van die heffingen is niet gebonden aan een bepaalde taak.

3.6.2 Vastgesteld beleid

Voor de lokale heffingen zijn de beleidsuitgangspunten gehanteerd die zijn vastgesteld in het raadsbesluit van 4 juli 2019 over de Perspectiefnota 2020-2023.

Middels de Perspectiefnota 2020-2023 is besloten de tarieven voor de OZB, RZB, precariobelasting en markt- en kadegelden met 1,5% te laten stijgen. Deze stijging komt overeen met het gemiddeld gewogen prijsindexcijfer van het Centraal Plan Bureau (CPB).

Bij de tarieven van de rioolbelasting, afvalstoffenheffing en begraafrechten is het uitgangspunt kostendekkendheid.

3.6.3 Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen kan kwijtschelding worden verleend. De gemeentelijke kwijtscheldingsnormen mogen niet meer dan 100% van de bijstandsnormen bedragen, wel minder. In Gorinchem gelden de maximale normbedragen, wat er op neer komt dat een belastingplichtige met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komt.

De volgende belastingen komen voor kwijtschelding in aanmerking: de afvalstoffenheffing, rioolbelasting en de hondenbelasting voor de eerste hond. Met de kwijtschelding is in de begroting een bedrag gemoeid van zo'n € 610.000. De gedeerde inkomsten wegens het verlenen van kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en rioolbelasting worden verrekend via de desbetreffende tarieven.

3.6.4 Overzicht lokale heffingen

De drie belangrijkste lokale heffingen zijn de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolbelasting. Onderstaand wordt ingegaan op de achtergronden en uitgangspunten 2020 voor deze heffingen. Daarnaast wordt kort stilgestaan bij de achtergronden en uitgangspunten van de overige belastingen, heffingen en rechten.

Baten

In de komende jaren worden de volgende baten uit lokale heffingen geraamd:

Heffingssoort (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene dekkingsmiddelen:					
Onroerende-zaakbelasting (OZB)	9.710	9.932	9.932	9.932	9.932
Roerende-zaakbelasting (RZB)	15	16	16	16	16
Hondenbelasting	161	163	163	163	163
Parkeerbelastingen	1.630	1.730	1.730	1.730	1.730
Precariobelasting	489	491	491	151	151
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	12.005	12.332	12.332	11.992	11.992
Gebonden heffingen:					
Afvalstoffenheffing	3.913	4.254	4.254	4.254	4.254
Rioolbelasting	3.972	4.016	4.016	4.016	4.016
Leges	1.474	1.466	1.468	1.527	1.527
Begraafrechten	324	326	319	313	304
Marktgeden	42	43	43	43	43
Kadegelden	116	117	117	117	117
Subtotaal gebonden heffingen	9.841	10.222	10.217	10.270	10.261
Totaal geraamde inkomsten lokale heffingen	21.846	22.554	22.549	22.262	22.253

Algemene dekkingsmiddelen

Deze opbrengsten mogen vrij worden besteed. Er gelden geen wettelijke beperkingen voor de mate waarin de tarieven mogen worden verhoogd. Per opbrengstsoort volgt een toelichting op de ontwikkelingen in 2020.

Onroerendezaakbelasting

De OZB is verreweg de belangrijkste gemeentelijke belasting. De opbrengst behoort tot de algemene dekkingsmiddelen en mag vrij worden besteed.

De OZB tarieven worden uitgedrukt in een vast percentage van de economische waarde van de onroerende zaken. Als onderdeel van de uitgangspunten van de Perspectiefnota 2020 is het OZB tarief met 1,5% verhoogd. Hierop wordt een correctie toegepast voor de waardeontwikkeling. De waarde wordt getaxeerd conform de WOZ en wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. De taxaties zijn gebaseerd op het marktniveau op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar.

Voor 2020 wordt voor de woningen rekening gehouden met een gemiddelde waardeverhoging van 8,5%. Voor de niet woningen wordt een waardeontwikkeling van 2% verwacht. Bij de tariefberekeningen is het uitgangspunt gehanteerd dat de hertaxatie op macroniveau niet tot verzwaring van de belastingdruk mag leiden, zodat de effecten van de hertaxatie zijn gecompenseerd via de tarieven.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van het heffingsareaal 2020 met de bijbehorende tarieven weergegeven.

	Heffingsareaal (x € 1 mln)	Tarief 2019	Tarief 2020	Opbrengst (x € 1.000)
<u>Woningen</u>				
- Eigenaar	3.962	0,1249%	0,1168%	4.628
<u>Niet woningen</u>				
- Eigenaar	1.006	0,3090%	0,3074%	3.092
- Gebruiker	885	0,2514%	0,2501%	2.212

Roerendezaakbelasting

De RZB is qua heffing te vergelijken met de OZB, met dit verschil dat de RZB wordt geheven voor roerende woon- en verblijfsruimten. De tarieven zijn wettelijk gekoppeld aan de OZB tarieven. Het heffingsareaal van de RZB is beperkt van omvang en omvat alleen de ruim 70 woonarken.

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven voor het houden van een hond. Conform de uitgangspunten van de Perspectiefnota 2020 zijn de tarieven met 1,5% verhoogd.

Hondenbelasting (bedragen in euro's)	2019	2020
Per hond	77,50	79,00
Kennel	127,50	130,00

Parkeerbelasting

De gemeente heft parkeerbelasting voor het parkeren van een voertuig op een aangewezen plaats en tijdstip of voor verleende parkeervergunningen. Met de heffing van parkeerbelasting worden algemene inkomsten verkregen. Wanneer een parkeerder geen of te weinig parkeergeld betaalt kan het verschuldigde parkeergeld via een naheffingsaanslag op de parkeerder worden verhaald, inclusief een opslag voor de kosten die met het opleggen van de aanslag zijn gemoeid. Het bedrag dat als opslag mag worden doorberekend is aan een wettelijk maximum gebonden. Conform gedragslijn wordt het wettelijk maximumtarief gehandhaafd, hetgeen op dit moment neerkomt op € 64,50.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Door een wetwijziging in 2017 is de mogelijkheid om precariobelasting te heffen op nutsnetwerken afgeschaft. Voor gemeenten die op de datum waarop het wetsvoorstel is ingediend (10 februari 2016) al precariorechten voor dergelijke netwerken berekenden, geldt een overgangstermijn van 5 jaar. Vanaf 2022 komen de inkomsten voor precariobelasting voor de nutsbedrijven te vervallen. Dit betekent vanaf 2022 een structurele verlaging van inkomsten van € 340.000. Hiermee is in deze begroting al rekening gehouden.

Gebonden heffingen

De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor deze dienstverlening maakt.

Per heffingssoort wordt de opbouw van de lasten weergegeven, waarbij we een onderscheid maken in de volgende twee categorieën:

- Directe lasten op basis van de taakvelden (alle direct toe te rekenen lasten, exclusief overhead en rente)
- Indirecte lasten bestaande uit overhead en BTW

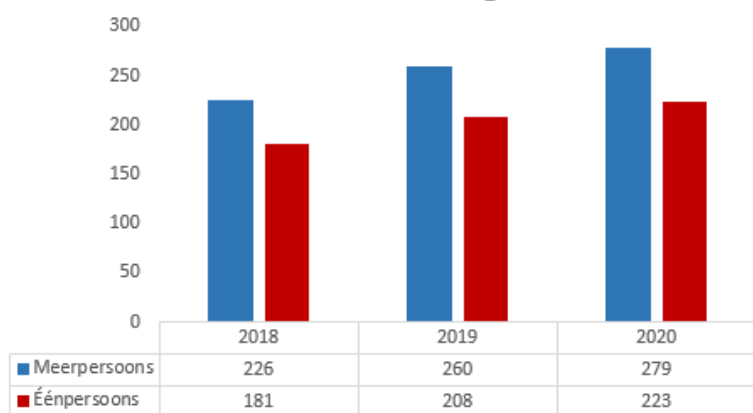
Voor het bepalen van het dekkingspercentage worden de lasten inzake overhead en BTW toegerekend. Dit zijn de indirecte lasten. De overhead wordt toegerekend op basis van een overheadtarief en het aantal begrote uren van de betreffende taakvelden per heffing.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing ter bestrijding van kosten van beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelverplichting voor huishoudelijk afval heeft. De heffing is afhankelijk van de omvang van het huishouden. Hierbij hanteren we twee tarieven, namelijk voor een- en meerpersoonshuishoudens. Bij éénpersoonshuishoudens wordt een korting verleend van 20% op het meerpersoonstarief.

Door de sterke stijging van verwerkingskosten van afval en het op grote schaal bijplaatsen van grof huisvuil bij afvalcontainers, is de afvalinzameling en verwerking door Waardlanden niet meer uitvoerbaar binnen de huidige gemeentelijke tarieven. Het gemeentelijke uitgangspunt is dat de tarieven 100% kostendekkend zijn. Dit leidt tot een noodzakelijke tariefstijging. Het tarief wordt voor meerpersoonshuishoudens met € 19 verhoogd (naar € 279) en voor eenpersoonshuishoudens met € 15 (naar € 223).

Tarieven afvalstoffenheffing huishoudens

Opbouw tarieven

Taakveld		% in heffing	Bedrag in heffing
73	Afval	100%	€ 241
63	Inkomensregelingen	2%	€ 19
0.64	Belastingen overig	15%	€ 2

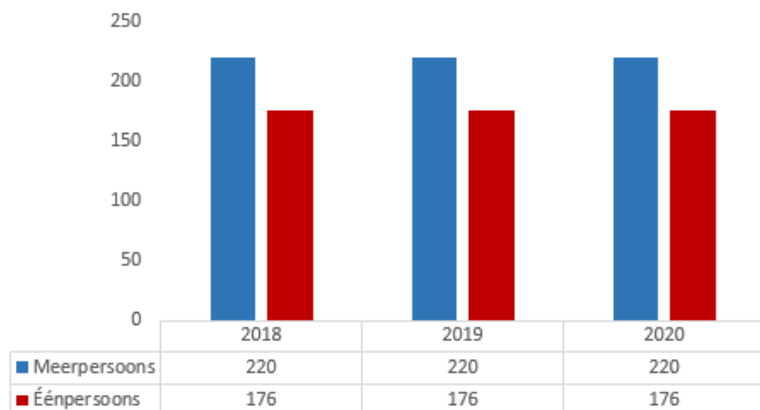
Bovenstaand overzicht geeft inzicht in de kostendekkendheid van het tarief. De begrote kwijtschelding afvalstoffenheffing is opgenomen onder taakveld 63. De lasten daarvan worden meegenomen in de berekening van de kostendekkendheid. De overige lasten betreffen de perceptiekosten voor de diverse belastingen. Hiervan wordt 15% toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Dit percentage is bepaald op basis van ervaringscijfers. Het bedrag is in totaal het gewogen gemiddelde van tarieven voor de afvalstoffenheffing.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)
Lasten taakvelden	4.119
Inkomsten taakvelden, exclusief heffingen	-
Netto lasten taakvelden	4.119
Toe te rekenen lasten (overhead en BTW)	135
Totale lasten	4.254
Opbrengst heffingen	4.254
Dekkingspercentage	100%

Rioolbelasting

Op grond van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken hebben de gemeenten de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Om deze zorgplicht te bekostigen kan de gemeente op grond van artikel 228a van de Gemeentewet rioolbelasting heffen. Evenals bij de afvalstoffenheffing wordt bij woningen een onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens. Bedrijven betalen per 150 m³ waterverbruik een vast tarief dat gelijk is aan het meerpersoonstarief. Uitgangspunt voor de vaststelling van de tarieven is 100% kostendekkendheid. Tot de kosten die gedekt worden uit de rioolbelasting worden naast de kosten voor rioolbeheer en onderhoud ook 50% van de kosten van straatreiniging en 20% van de kosten van waterbeheersing gerekend. Er is voor gekozen om de tarieven van de rioolbelasting over een periode van 25 jaar te bezien omdat dit een realistischer beeld geeft van de tariefsontwikkelingen. In deze systematiek wordt de egalisatievoorziening ingezet om de tariefschommelingen te vereffenen die zich gedurende deze periode kunnen voordoen. Hierdoor kunnen we de tarieven, bij ongewijzigde omstandigheden, ook op de middellange termijn op een gelijk niveau houden. De tarieven zijn daarom gelijk aan die in de huidige meerjarenbegroting, namelijk € 220 voor meerpersoonshuishoudens en € 176 voor eenpersoonshuishoudens.

Tarieven rioolbelasting huishoudens

Opbouw tarieven

Taakveld		% in heffing	Bedrag in heffing
7.2	Riolering	91%	€ 161
63	Inkomensregelingen	2%	€ 20
6.4	Belasting overig	15%	€ 2
2.1	Verkeer en vervoer	7%	€ 23

Bovenstaand overzicht geeft inzicht in de kostendekkendheid van het tarief. De begrote kwijtschelding rioolbelasting is opgenomen onder taakveld 63. De lasten daarvan worden meegenomen in de berekening van de kostendekkendheid. De lasten van het taakveld 6.4 betreffen de perceptiekosten voor de diverse belastingen. Hiervan wordt 15% toegerekend aan de rioolbelasting. Dit percentage is bepaald op basis van ervaringscijfers. De lasten van taakveld 2.1 zijn de lasten voor het straatvegen. Het bedrag in heffing is in totaal het gewogen gemiddelde van tarieven voor de rioolbelasting.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)
Lasten taakvelden	3.656
Inkomsten taakvelden, exclusief heffingen	-
Netto lasten taakvelden	3.656
Toe te rekenen lasten (overhead en BTW)	360
Totale lasten	4.016
Opbrengst heffingen	4.016
Dekkingspercentage	100%

Leges

Leges betreffen het recht op grond van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Het betreft dan bijvoorbeeld het behandelen van verzoeken om verlening van een vergunning en het verstrekken van een paspoort of rijbewijs. Sommige legestarieven, zoals die van paspoorten en rijbewijzen, zijn gebonden aan wettelijke maxima en kunnen dus alleen worden verhoogd in de mate waarin het Rijk het toestaat. Gelet op de uitkomsten van het onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges dat is uitgevoerd door het bureau Senze, worden de overige tarieven vallend onder titel 1 'Algemene dienstverlening' en die van titel 2 'Dienstverlening betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning', niet verhoogd (afgezien van de toepassing van een prijsindex). Ten aanzien van de tarieven van titel 3 'Dienstverlening vallend onder de Europese richtlijn', zijn de leges voor een drank- en horecavergeving en een evenementenvergunning met een commercieel karakter verhoogd tot respectievelijk 50 en 5% van de kostprijs.

In de onderstaande tabel zijn de omvang en het dekkingspercentage van de onderdelen weergegeven.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)			
	Omgevingsvergunningen	Publiekszaken	Overige leges	Totaal leges
Lasten taakvelden	803	941	19	1.763
Toe te rekenen lasten (overhead)	426	492	0	918
Totale lasten	1.229	1.433	19	2.681
Opbrengst heffingen	1.063	378	15	1.456
Dekkingspercentage				54%

Overige rechten

De overige tarieven zoals markt- en kadegelden zijn conform de perspectiefnota verhoogd met 1,5%. In de onderstaande tabel zijn de omvang en het dekkingspercentage van de onderdelen weergegeven. Bij begraafrechten is het uitgangspunt kostendekkendheid, maar zijn de tarieven ook met 1,5% verhoogd. Er komt eerst een nader onderzoek naar de kostentoe rekening en de gevolgen van de (in de perspectiefnota genoemde) aanpassing volgend uit het BBV, waarbij baten worden toegerekend aan de jaren waarop ze betrekking hebben ter dekking van het onderhoud.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)			
	<i>Begraafrechten</i>	<i>Marktgelden</i>	<i>Kadegelden</i>	<i>Totaal overige rechten</i>
Lasten taakvelden	390	24	24	438
Toe te rekenen lasten (overhead)	125	12	-	137
Totale lasten	515	36	24	575
Opbrengst heffingen	326	43	117	486
Dekkingspercentage				85%

3.6.5 Lokale lastendruk

In onderstaand overzicht wordt duidelijk hoe de woonlasten in Gorinchem zich volgend jaar ontwikkelen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen meerpersoonshuishoudens en éénpersoonshuishoudens. Ook wordt inzicht gegeven in de verschillen tussen bewoners van een woning met een WOZ waarde van € 200.000 en een woning van € 300.000.

Meerpersoonshuishouden	2019	2020	Vershil	Eenpersoonshuishouden	2019	2020	Vershil
Woonlasten WOZ € 200.000				Woonlasten WOZ € 200.000			
Afvalstoffenheffing	€ 260	€ 279	7,3%	Afvalstoffenheffing	€ 208	€ 223	7,2%
Rioolbelasting	€ 220	€ 220	0,0%	Rioolbelasting	€ 176	€ 176	0,0%
OZB woning € 200.000	€ 250	€ 255	2,0%	OZB woning € 200.000	€ 250	€ 255	2,0%
	€ 730	€ 754	3,3%		€ 634	€ 654	3,2%
 Woonlasten WOZ € 300.000				 Woonlasten WOZ € 300.000			
Afvalstoffenheffing	€ 260	€ 279	7,3%	Afvalstoffenheffing	€ 208	€ 223	7,2%
Rioolbelasting	€ 220	€ 220	0,0%	Rioolbelasting	€ 176	€ 176	0,0%
OZB woning € 300.000	€ 375	€ 382	2,0%	OZB woning € 300.000	€ 375	€ 382	2,0%
	€ 855	€ 881	3,1%		€ 759	€ 781	3,0%

3.7 Verbonden partijen

3.7.1 Inleiding

De gemeente onderhoudt banden met diverse partijen waarin zij zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Het aangaan van overeenkomsten met verbonden partijen komt voort uit maatschappelijke relevantie en politieke motieven. Een bestuurlijk belang houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft in de betreffende partij; als een lid van het college zitting heeft in het bestuur of namens de gemeenteraad stemt. Een financieel belang houdt in dat de gemeente door deelname in een verbonden partij risico kan lopen. Het BBV (art. 15) geeft het wettelijk kader weer en de vereisten voor deze paragraaf.

3.7.2 Lijst van verbonden partijen

De gemeente Gorinchem heeft te maken met diverse verbonden partijen. Deze verbonden partijen zijn in te delen in de volgende categorieën:

- A. Gemeenschappelijke Regelingen (GR)
- B. Vennootschappen en coöperaties
- C. Stichtingen

In onderstaand overzicht wordt per categorie aangegeven welke verbonden partijen hiertoe behoren. Per verbonden partij wordt een nadere detaillering gegeven.

A. Gemeenschappelijke Regelingen

- GR Dienst Gezondheid & Jeugd
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- GR Regio AV
- GR GEVUDO
- GR AVRES
- GR Reinigingsdienst Waardlanden
- GR Bureau Openbare Verlichting

B. Vennootschappen en coöperaties

- Hoog Dalem C.V.
- C.V. Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen (ROM-S), Beheer B.V. ROM-S
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
- Oasen N.V.
- Eneco Groep N.V.
- Stedin Holding N.V.
- Merwede LingeLijn Beheer B.V.
- Gemeente Gorinchem Deelneming B.V.
- Huisvuil Verbranding Centrale (HVC) N.V.

C. Stichtingen

- Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem
- Stichting Vesting3hoek

3.7.3 A. Gemeenschappelijke Regelingen

GR Dienst Gezondheid & Jeugd

Vestigingsplaats	Dordrecht.
Korte omschrijving	De GR Dienst Gezondheid & Jeugd bestaat uit een tweetal organisatieonderdelen: Dienst gezondheid en jeugd en Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). De Regionale Ambulancevoorziening (RAV) is formeel onderdeel van de Dienst Gezondheid & jeugd, maar kent een eigen specifiek financieringskader. Onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd zijn de GGD Zuid-Holland Zuid en Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS). De Dienst vindt haar bestaansrecht in de behoefte van de samenleving om in goede gezondheid te kunnen leven, te leren en te ontwikkelen. De Dienst Gezondheid & Jeugd verzorgt namens de 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid de uitvoering van diverse taken op het gebied van publieke gezondheid, maatschappelijke zorg en leerplicht. Daarnaast is de Dienst verantwoordelijk voor de aansturing van de uitvoering van de integrale jeugdgezondheidszorg. Ook bij rampen en crises, waarin de publieke gezondheid wordt bedreigd, treedt de Dienst Gezondheid & Jeugd op.
Publiek belang	De Dienst Gezondheid & Jeugd bewaakt, beschermt en bevordert activiteiten die gericht zijn op het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen en het vergroten van ontwikkelingskansen ten behoeve van de inwoners van Zuid-Holland Zuid.
Bestuurlijk belang	De behartiging van belangen geschiedt door het bepalen van de hoofdlijnen van de gewenste ontwikkelingen door middel van sturing, ordening, integratie en in voorkomende gevallen uitvoering van specifieke taken: publieke gezondheid, onderwijs, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, ambulancezorg en geneeskundige hulpverlening.
Financieel belang	De totale primaire begroting voor de Dienst Gezondheid & Jeugd 2020 bedraagt € 151 miljoen, waarvan € 107 mln. voor de Serviceorganisatie Jeugd. De in deze primaire begroting opgenomen bijdragen voor Gorinchem zijn € 8 mln. (So-jeugd) en € 2 mln. overig. Deze bijdragen worden/zijn bijgesteld op basis van de bijstellingsdocumenten.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 4.169.186,- Verwachte stand 1 januari 2020: € 2.951.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 2.071.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 56.122.665,- Verwachte stand 1 januari 2020: € 50.362.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 51.036.000
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	<u>Dienst Gezondheid & Jeugd</u> Met het eerder vastgestelde meerjarenbeleidsplan en het dekkingsplan ligt er voor de Dienst Gezondheid & Jeugd een redelijke solide basis. In de begroting van de Dienst is een paragraaf opgenomen over de beheersing van de risico's. De financiële risico's focussen zich primair op de ontwikkeling van de zorgvraag in relatie tot het jeugdzorgbudget. De begroting volgt het Meerjarenprogramma (MJP). In het MJP is een begroting opgenomen op de destijds bekende zorgvraag, aangevuld met een gemeentelijke taakstelling op de reductie van het aantal jeugdigen in de regionale specialistische zorgmarkt. Het opnemen van een realistische begroting is hiermee de belangrijkste beheersmaatregel. Het belangrijkste resterende risico zit in het behalen van de reductiedoelstelling van (de instroom) van het aantal jeugdigen in deze zorgmarkt.

GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Vestigingsplaats	Dordrecht.
Korte omschrijving	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZH) voert de wettelijke milieutaken uit voor de tien gemeenten in Zuid-Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland. Voor een aantal deelnemers voert de OZH alle Wabo-omgevingstaken uit. Daarnaast geeft de OZH desgewenst milieuadvies bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Publiek belang	De OZH draagt bij aan een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling. In het bestuur heeft Gorinchem 3 van de 100 stemmen. Dit sluit aan bij de financiële inbreng in de regeling.
Financieel belang	De totale omzet van de OZH bedraagt ca. € 24 miljoen. De bijdrage van Gorinchem bedraagt afgerond € 0,6 miljoen. Deze bijdrage bestaat uit een inwonerbijdrage, een bijdrage voor de wettelijke taken en een bijdrage voor taken die op offertebasis worden uitgevoerd.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2018: € 2.076.274 Verwachte stand 1 januari 2020: € 2.454.759 Verwachte stand 31 december 2020: € 1.815.925
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2018: € 9.907.699 Verwachte stand 1 januari 2020: € 6.692.951 Verwachte stand 31 december 2020: € 6.692.951
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	Wet kwaliteitsborging bouw OZH voert thans voor 2 gemeenten en de provincie ook de bouwtaken uit. Met de uitvoering is een bedrag van circa € 4,2 mln. op jaarbasis gemoeid. Voor de bouwtaken wordt er vooralsnog uitgegaan dat gefaseerd een deel van de taken wordt overgedragen aan de markt. Omgevingswet Momenteel wordt gewerkt aan een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Gestreefd wordt naar één wet. Deze Omgevingswet zal betrekking hebben op bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, water, natuur, infrastructuur en ontgrondingen en raakt daarmee ook het werkdomein van OZH. Op dit moment is nog veel onzekerheid over de impact voor OZH en zijn opdrachtgevers.

GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Vestigingsplaats	Dordrecht.
Korte omschrijving	Om de risico's op het gebied van de openbare orde en veiligheid te beheersen is de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) opgericht op 1 juli 2009 ter uitvoering van de in 2010 in werking getreden Wet Veiligheidsregio's. In de VRZHZ werken gemeenten, regionale brandweer, regionale ambulancevoorziening en de geneeskundige hulpverlening (GHOR) bij ongevallen en rampen nauw samen met politie en waterschappen. Daarnaast wordt er samengewerkt met overheidsdiensten en private partners. De VRZHZ wil behalve optimaal voorbereid zijn op een ramp of crisis, ook een belangrijke rol spelen met het voorkomen daarvan. Door de bundeling van krachten zorgt de VRZHZ voor de fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Publiek belang	De VRZHZ wil incidenten en rampen voorkomen door risico's te achterhalen en hierover te adviseren om deze zoveel mogelijk te beperken, de VRZHZ organiseert een daadkrachtige respons voor de bestrijding in acute situaties en de VRZHZ zorgt ervoor dat na een incident er zo snel mogelijk kan worden teruggekeerd naar de normale situatie zodat de maatschappelijk continuïteit gewaarborgd blijft.
Bestuurlijk belang	De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks en het algemeen bestuur van de GR. In beide besturen is zij tevens vicevoorzitter. Bij het nemen van besluiten in het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen elk één stem uit. Het algemeen bestuur beslist bij een meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
Financieel belang	Bijdrage van Gorinchem over 2020 bedraagt € 2.789.240. (inclusief huisvesting).
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 8.364.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 2.190.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 1.597.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 60.630.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 63.934.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 64.753.000
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 5.000
Risico's	Door de vorming en het vertrek van de gemeente Vijfheerenlanden is er een structureel tekort ontstaan. Begin 2020 zal bekend zijn wat het financiële gevolg hiervan voor de gemeenten is. De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren zal voor het brandweerpersoneel waarschijnlijk met ingang van 2021 van kracht zijn. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de gemeenten. Ook het voortbestaan van de vrijwillige brandweer kan hierdoor in de knel komen. Op dit moment wordt op landelijk niveau gekeken naar de gevolgen en implementatie van de wet. In 2020 zal hierover meer duidelijkheid komen. De grootste onderhoudsopgave van Rijkswaterstaat (Vernieuwen, verjongen, verduurzamen) zal de komende jaren worden uitgerold. Daarbij horen omvangrijke infrastructurele werkzaamheden in onze regio. Deze werkzaamheden hebben grote consequenties op de verkeersstromen in de regio. De Veiligheidsregio treft operationele maatregelen om gemaakte bestuurlijke afspraken na te komen en monitoren de gevolgen ervan voor de planvorming- en repressieve inzet. Dit valt buiten de reguliere beleidstaak en kan extra kosten met zich meebrengen.

GR Regio AV

Vestigingsplaats	Gorinchem.
Korte omschrijving	Het vergroten van de regionale bestuurskracht en de regionale samenwerking in de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Het bijdragen aan de behartiging van gemeenschappelijke belangen om de evenwichtige ontwikkeling van de regio te bevorderen.
Publiek belang	Gemeenschappelijke regeling. Uitvoering geven aan regionale samenwerking op de beleidsterreinen sociaal, fysiek, economie en toerisme tezamen met de gemeenten Molenlanden en Vijfheerenlanden.
Bestuurlijk belang	De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Twee leden van het college van burgemeester en wethouders maken deel uit van het algemeen bestuur van de regeling. De burgemeester treedt op als voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur van de regeling. Bij de besluitvorming in het algemeen bestuur beschikt elke deelnemende gemeente over één stem per gemeente. Besluiten in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Het financieel aandeel Gorinchem in Alblasserwaard en Vijfheerenlanden - verband in 2020 bedraagt op basis van de inwonerbijdrage € 0,7 miljoen. Door de gewijzigde opzet van de regionale samenwerking, is de begroting 2020 afgeslankt.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 1.128.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 342.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 170.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 1.716.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 1.000.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 750.000
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 10.000.
Risico's	De bestuurlijke ontwikkelingen in de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden kunnen zorgen voor risico's voor de beoogde resultaten van de Regionale Maatschappelijke Agenda. Voor het overige wordt verwezen naar het programma Bestuur en Ondersteuning.

GR Gevudo

Vestigingsplaats	Dordrecht.
Korte omschrijving	Gevudo beheert het aandelenpakket van twaalf gemeenten in de regio ZHZ in de N.V. Huisvuil Verbranding Centrale (HVC). Het aandelenpakket bestaat uit 529 aandelen. Voor al deze gemeenten verwerkt HVC het huisafval en voor een aantal ook de afvalinzameling. Daarnaast ontwikkelt HVC zich steeds meer als een duurzaam energiebedrijf.
Publiek belang	Gevudo behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten in de aandeelhoudersvergadering van de HVC N.V.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur en heeft zitting in het dagelijks bestuur. Via de GR is er invloed op het beleid van de HVC. De GR levert een lid in de raad van commissarissen van HVC in de vorm van een onafhankelijk externe. De GR levert ook een lid in de aandeelhoudersvergadering van HVC.
Financieel belang	Tegen maatschappelijk verantwoorde kosten verwerken van het afval. Gorinchem is deelnemer in de GR Gevudo welke de aandelen beheert van de NV HVC. Het betreft hier een belang van ruim 18%. Gevudo staat naar rato van haar deelname in HVC garant voor het nakomen van de financiële verplichtingen die HVC aangaat in het kader van de financiering van verbrandingsinstallaties en andere bedrijfsactiviteiten. Hiervoor wordt een garantstellingsprovisie ontvangen. De garantstellingsprovisie wordt aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd o.b.v. de inwoneraantallen x tarief. Daarnaast wordt dividend aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 30.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 30.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 30.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 538.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 0 Verwachte stand 31 december 2020: € 0
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	Deze zijn afhankelijk van de bedrijfsvoering bij HVC N.V.

GR AVRES

Vestigingsplaats	Gorinchem.
Korte omschrijving	De uitvoeringsorganisatie AVRES voert voor de aangesloten gemeenten de participatiewet uit. Dit betekent dat zij de wettelijke taken uitvoeren rond de vangnetregeling zoals het verstrekken van uitkeringen, het uitvoeren van minimabeleid. Maar ook ondersteuning bij re-integratie bieden en de werkgeversrol van de sociale werkvoorziening voeren.
Publiek belang	Een goede dienstverlening voor de burgers van Gorinchem die zijn aangewezen op tijdelijke voorzieningen als een uitkering, bijzondere bijstand is erg belangrijk. Daarnaast is het belangrijk dat er verbindingen gelegd worden tussen AVRES en het maatschappelijk middenveld met als doel de burger zo goed mogelijk van dienst te zijn.
Bestuurlijk belang	Er op kunnen vertrouwen dat de gemeentelijke wettelijke taken goed worden uitgevoerd, burgers goed bediend worden en dat uitvoering wordt gegeven aan bestuurlijke speerpunten.
Financieel belang	Dat de participatiemiddelen doeltreffend worden ingezet en ten goede komen aan de producten en diensten voor onze bewoners.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 4.175.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 8.519.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 8.303.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 10.769.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 6.135.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 5.047.000
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Een risico is dat het participatiebudget de komende jaren krimpt door besluitvorming van het rijk. Dit betekent dat de loonkosten van de SW het budget steeds meer in beslag zullen nemen en er zodoende te weinig overblijft voor re-integratie van specifieke doelgroepen. Een tweede risico is dat er door externe factoren, zoals bijvoorbeeld een toename van vluchtelingen of conjuncturele schommelingen, vaker een beroep gedaan wordt op de sociale vangnetregelingen van Avres. Een derde risico betreft het feit dat Avres in haar begroting 2020 structurele lasten dekt door incidentele baten, waardoor een reëel risico bestaat dat de gemeente op termijn (structureel) een extra bijdrage zal moeten betalen.

GR Reinigingsdienst Waardlanden

Vestigingsplaats	Gorinchem.
Korte omschrijving	Het op milieuverantwoorde wijze ophalen van ons afval en zorg dragen voor verwerking. Daarnaast heeft Waardlanden via dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) taken toegewezen gekregen voor het onderhoud van het openbare gebied.
Publiek belang	Het uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van de afvalinzameling.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het bestuur van de GR. Bij stemming wordt 75% vereist van het aantal (gewogen) stemmen. Ter bepaling van het totaal aantal stemmen en het aantal stemmen per deelnemende gemeente in het algemeen bestuur wordt uitgegaan van 1) het totaal aantal huisaansluitingen van de deelnemende gemeenten, en 2) het aantal huisaansluitingen per deelnemende gemeente. De stemverhoudingen worden voor een periode van vier jaar vastgesteld. Voor het in het bestuur tot stand brengen van een beslissing bij stemming wordt de volstrekte meerderheid vereist van hen die een stem hebben uitgebracht.
Financieel belang	Iedere deelnemende gemeente betaalt jaarlijks een gemeentelijke bijdrage. Deze gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van de door het algemeen bestuur vast te stellen verdeelsleutel. De begroting, inclusief het te voeren beleid, wordt door het algemeen bestuur vastgesteld. De Reinigingsdienst Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 1.042.207 Verwachte stand 1 januari 2020: € 750.000 conform het door het bestuur vastgestelde beleid omtrent weerstandsvermogen en reserves. Verwachte stand 31 december 2020: € 750.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 19.265.504 Verwachte stand 1 januari 2020: € 16.754.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 16.346.000
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	<p>De kosten van afvalverwerking en aanverwante werkzaamheden stijgen nog steeds, zelfs bovenmatig. Dit is een landelijke tendens en zeker niet een lokaal cq regionaal probleem. De eerder genomen maatregelen, zoals verhoging van de bevoorschotting met 297.000 Euro, zijn niet afdoende gebleken.</p> <p>In de perspectiefnota 2020 is daarom een bedrag van 464.000 Euro als extra kosten opgenomen, die worden doorberekend in de tarieven van de afvalstoffenheffing. Nog altijd blijkt uit een vergelijking met andere gemeenten met een zelfde grootte en een zelfde stedelijkheidsklasse, dat onze tarieven afvalstoffenheffing zich op een gemiddeld niveau bevinden. Verder willen wij opnieuw benadrukken dat de bedrijfsvoering van Waardlanden jaarlijks een neutraal tot positief resultaat laat zien.</p> <p>Tot slot mag niet onvermeld blijven dat binnen de GR Waardlanden is gestart met een andere wijze van inzamelen, met onder andere als doel een beperking van de verwerkingskosten van het toegenomen afval. De werkwijze zal uiteraard niet alleen in Gorinchem worden doorgevoerd, maar ook in andere deelnemende gemeenten. Hierbij wordt ook gekeken naar omliggende regiogemeenten, die niet deelnemen aan de GR Waardlanden en een afwijkende wijze van inzamelen hebben die consequenties (lees: afvaltoeristen) voor GR Waardlanden.</p>

GR Bureau Openbare Verlichting

Vestigingsplaats	Hardinxveld-Giessendam.
Korte omschrijving	De GR Bureau Openbare Verlichting heeft ten doel een bijdrage te leveren aan het beheer van de Openbare Verlichting in de bij de GR aangesloten gemeenten.
Publiek belang	Onderhoud van openbare verlichting.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur van de GR. Elk lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering een stem. De besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Het financieel aandeel van Gorinchem in deze regeling is op basis van het aantal lichtobjecten. Voor 2019 betalen we als gemeente € 7,46 per lichtobject, gelijk aan 2018.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 150.630 Verwachte stand 1 januari 2020: € 128.868 Verwachte stand 31 december 2020: € 110.368
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 209.964 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	Schaalvergroting heeft veelal efficiëntie en financiële voordelen. Wij hebben echter geen invloed op de deelname van andere gemeenten. Als deelnemers uitstappen of de geleverde diensten laten te wensen over, ontstaat er een risico.

3.7.4 B. Vennootschappen en coöperaties

Hoog Dalem C.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	Voor eigen rekening en risico voeren van een grondexploitatie Hoog Dalem samen met de partners verenigd in de C.V. Realiseren van woningen en voorzieningen op het gewenste kwaliteits- en kwantiteitsniveau in Gorinchem Oost conform de vastgestelde ruimtelijke en financiële kaders (grondexploitatie).
Publiek belang	Realiseren woningbouw en voorzieningen in Hoog Dalem.
Bestuurlijk belang	Twee leden van het college treden op als aandeelhouders van Hoog Dalem B.V. Het voorzitterschap in de vergadering van aandeelhouders rouleert per jaar. Besluitvorming van de directie vindt plaats op basis van unanimiteit. In de statuten (artikel 15 lid 7) is geregeld welke directiebesluiten de instemming van de aandeelhouders vragen. Die besluiten vragen een twee derde meerderheid, alle overige besluiten vragen om unanimiteit. De burgemeester treedt op als (stille) vennoot in Hoog Dalem C.V.
Financieel belang	De gemeente staat garant voor de leningen die de C.V. aangaat met geldverstrekkers ter hoogte van € 35 miljoen. De gemeente voert samen met Heijmans en AM de grondexploitatie Hoog Dalem. De gemeente neemt voor ca. 50% (ca. € 100.000) deel in het kapitaal van Hoog Dalem C.V. Via Hoog Dalem Beheer BV is de gemeente tevens voor 50% beherend vennoot in de C.V.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 1.588.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 21.965.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	Het beperken van de financiële risico's voor de gemeente binnen Hoog Dalem blijft een belangrijk punt van aandacht. De belangrijkste risico's betreffen de grondopbrengsten en het afzettempo. Gewerkt wordt aan een sturingsmodel voor uitvoering van het woningbouwprogramma op basis van afgesproken grondprijzen en marktconforme prijzen. De gemeente heeft voor deze risico's voor zover ze ten laste komen van de gemeente een risicovoorziening getroffen en een reservering aangehouden in het weerstandsvermogen. De aangetrokken markt wordt benoemd als kans om het resultaat van de grondexploitatie te verbeteren.

C.V. Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen (ROM-S), Beheer B.V. ROM-S

Vestigingsplaats	Schelluinen.
Korte omschrijving	Drie activiteiten kunnen worden onderscheiden, de realisatie van het transport- en logistiek centrum Schelluinen-West in de gemeente Giessenlanden, de realisatie en exploitatie van een aantal regionale vrachtwagenparkeerterreinen en de herontwikkeling van vertreklocaties.
Publiek belang	Het verbeteren van de leefbaarheid in de regio speelt een rol door vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordenings- en milieuproblematiek op te lossen. Daarnaast wordt door de gemeenten en de provincie ingezet op economische ontwikkeling, inclusief de logistieke sector.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college treedt op als vertegenwoordiger van de gemeente in de Raad van Commissarissen van Beheer B.V. ROM-S. De Raad van Commissarissen kan in een vergadering alleen geldige besluiten nemen indien 60% van de commissarissen aanwezig dan of vertegenwoordigd is (waaronder de commissaris benoemd op voordracht van het Ontwikkelings- en Participatiebedrijf Publieke sector b.v.(OPP)).
Financieel belang	De gemeentelijke deelneming en de BNG GO nemen beiden voor 49,5% deel in de CV. ROM-S Beheer BV neemt voor de resterende 1% deel.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 10.148.000 Verwachte stand 1 januari 2020: N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 318.000 Verwachte stand 1 januari 2020: N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	De beoogde concentratie van de bedrijfsactiviteiten op het gebied van transport en logistiek, die nu overlast veroorzaken in de kernen en op de dijken en polderwegen, is een grote kans om de leefbaarheid en de kwaliteit van de regio te vergroten. Hoewel de vooruitzichten op een winstgevende grondexploitatie nog steeds gunstig zijn, is een financieel risico nooit helemaal uit te sluiten. Een achterblijvende uitgifte zal negatieve invloed hebben op het resultaat. Binnen de organisatie van ROM-S worden de risico's periodiek bewaakt en in beeld gebracht met bestcase en worstcase scenario's.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag.
Korte omschrijving	De BNG fungeert als intermediair tussen de kapitaalmarkt en decentrale overheden. De BNG kan gezien worden als een inkoopcombinatie van geld namens decentrale overheden. De BNG is een naamloze structuurvennootschap waarvan 50% van de aandelen in handen zijn van de Staat en de overige 50% in handen van decentrale overheden.
Publiek belang	De gunstige prijzen van financieringsmiddelen worden doorgegeven aan decentrale overheden, waaronder gemeente Gorinchem. Hierdoor wordt de kredietwaardigheid van gemeenten versterkt en kunnen zij relatief goedkoop lenen.
Bestuurlijk belang	Eén lid van het College van B&W heeft stemrecht in de AVA. Het bestuurlijke belang (stemrecht) wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,173% in het aandelenkapitaal. De boekwaarde van de aandelen is € 218.000. Van de nettowinst wordt conform het dividendbeleid van BNG 25% uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 4.953.000.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 135.041.000.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	De BNG heeft een solvabiliteitsratio van circa 2%. De BNG is echter een financiële instelling waardoor gegeven de aard van de activiteiten zij verhoudingsgewijs veel vreemd vermogen heeft en een relatief laag eigen vermogen. Ondanks de lage solvabiliteit is vanuit beheerperspectief de BNG een solide deelneming, mede omdat de BNG Bank als een van de veiligste banken ter wereld wordt beschouwd. In 2016 heeft BNG hybride kapitaal onderhands uitgegeven. De aftrekbaarheid van de (discretionaire) dividendvergoeding voor hybride kapitaal voor de vennootschapsbelasting heeft geleid tot een publieke discussie en de aankondiging van een onderzoek naar dit onderwerp door de Europese Commissie. Mocht de aftrekbaarheid in de toekomst worden geschrapt, dan heeft dit ongunstige gevolgen voor het resultaat en vermogen van de bank.

Oasen N.V.

Vestigingsplaats	Gouda.
Korte omschrijving	Kernactiviteiten zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater. Oasen N.V. maakt drinkwater voor 750.000 mensen en 7.200 bedrijven in het oosten van Zuid-Holland.
Publiek belang	Op duurzame wijze zorgdragen voor drinkwater.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College heeft stemrecht in de AVA. Het daadwerkelijk bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 4,55% in het aandelenkapitaal van Oasen.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 103.668.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 162.538.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Geen bijzonderheden.

Eneco Groep N.V.

Vestigingsplaats	Rotterdam.
Korte omschrijving	Eneco Groep is een groep van bedrijven die actief is in de energiesector. Hun missie: duurzame energie van iedereen, zodat mensen zelf de regie nemen over energie.
Publiek belang	Er zijn publieke belangen rondom energievoorziening, maar het college heeft geconcludeerd dat geen van deze publieke belangen afzonderlijk of gezamenlijk doorslaggevend zijn om de aandelen in Eneco te willen houden.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College heeft stemrecht in de AVA. Het daadwerkelijk bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,68% in het aandelenkapitaal van Eneco.
Eigen vermogen	Stand 1 februari 2019: € 2.869.000.000 (gebroken boekjaar) Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 februari 2019: € 2.787.000.000 (gebroken boekjaar) Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Niet aanwezig

Stedin Holding N.V.

Vestigingsplaats	Rotterdam.
Korte omschrijving	Stedin bestaat uit verschillende bedrijfsonderdelen: netbeheerder, infrabedrijf en een netwerkbedrijf. Met elkaar zorgen zij ervoor dat klanten kunnen beschikken over (duurzame) energie om te leven, werken en ondernemen. Daarnaast verduurzaamt Stedin het energiesysteem en houdt zij het robuust en betaalbaar.
Publiek belang	Stedin draagt zorg voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de gas- en elektriciteitsnetten. Onderdeel van het beheer is dat uitval of onderbreking van de gas en elektriciteitstoevoer wordt geminimaliseerd.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College heeft stemrecht in de AVA. Het bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,68% in het aandelenkapitaal van Stedin.
Eigen vermogen	Stand 1 februari 2019: € 2.583.000.000(gebroken boekjaar) Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 februari 2019: € 3.968.000.000(gebroken boekjaar) Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Niet aanwezig

Merwede LingeLijn Beheer B.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem.
Korte omschrijving	De BV MLL is opgericht voor de aanleg van de MLL tussen Dordrecht en Geldermalsen om o.a. de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid van de deelnemende gemeenten te vergroten. De BV is nu verantwoordelijk voor het beheer van deze lijn.
Publiek belang	Openbaar vervoer.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college treedt op als vertegenwoordiger van de gemeente in de AVA. In deze AVA is elke gemeente vertegenwoordigd door één persoon/één stem. Besluiten in de AVA worden genomen bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Financieel belang	De investering in de Merwede LingeLijn heeft een totale omvang van circa € 55 miljoen. Hiervan komt circa € 10 miljoen voor rekening van Gorinchem.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 200.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 0 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Gemeente Gorinchem heeft de ambitie om de halte Gorinchem Noord te ontwikkelen. Dit jaar zal hier een planning opgesteld gaan worden en de beschikbare budgetten geactualiseerd. Hiernaast de ambitie om ook het knooppunt West nader te onderzoeken. Deze ontwikkeling bevindt zich nog in een pril stadium.

Gemeente Gorinchem Deelneming B.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem.
Korte omschrijving	De vennootschap heeft ten doel het oprichten van, het deelnemen in, het besturen van en het toezicht houden op ondernemingen en vennootschappen, waaronder mede wordt begrepen het deelnemen als commanditaire vennoot in ROM-S C.V.
Publiek belang	Door de deelneming in ROM-S C.V. wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van het Bedrijventerrein Schelluinen-West.
Bestuurlijk belang	De vennootschap is eind 2006 opgericht als onderdeel van de juridische structuur van ROM-S C.V. Het bestuurlijk belang loopt dan ook parallel aan ROM-S C.V. (zie hetgeen bij die verbonden partij is vermeld).
Financieel belang	De B.V. neemt voor 17,3% deel in ROM-S C.V.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 1.755.613 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 2.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Zie ROM-S C.V.

Huisvuil Verbranding Centrale (HVC) N.V.

Vestigingsplaats	Alkmaar.
Korte omschrijving	HVC N.V. verwerkt ons huishoudelijk afval en ontwikkelt zich als een producent van duurzame energie voor haar aandeelhouders. Binnen GEVUDO verband wordt een aandelenpakket HVC van de twaalf deelnemende gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid beheerd. Het gaat om ruim 18% van de gemeentelijke aandelen HVC, waarvoor de GEVUDO gemeenten garant staan. HVC keert hiervoor een jaarlijkse vergoeding uit en zo mogelijk een winstuitkering. Dat laatste is in de afgelopen jaren niet gebeurd, omdat de aandeelhouders er voor gekozen hebben het aandeel vreemd kapitaal in HVC te reduceren.
Publiek belang	De verwerking van onze huishoudelijke afvalstromen en de productie van duurzame energie
Bestuurlijk belang	De realisatie van een circulaire economie en ondersteuning bij de energietransitie.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem staat garant voor 9,8 miljoen euro van het bedrijfskapitaal van HVC N.V. De jaarlijkse risicogarantie uitkering bedraagt € 86.000.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 116.706.000 Verwachte stand 1 januari 2020: € 116.706.000 Verwachte stand 31 december 2020: € 116.706.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 856.447.00 Verwachte stand 1 januari 2020: € N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: € N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Omdat HVC steeds meer afhankelijk wordt van de opbrengsten van de geproduceerde duurzame energie, hebben de energieprijzen grote invloed op het bedrijfsresultaat.

3.7.5 C. Stichtingen

Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem

Vestigingsplaats	Gorinchem.
Korte omschrijving	De stichting heeft tot doel de verbetering van: a. de economische positie en uitstraling van de Gorinchemse binnenstad; b. de samenwerking tussen partijen die hierop invloed uitoefenen
Publiek belang	Een economisch en maatschappelijk goed functionerende en voor bewoners en bezoekers aantrekkelijke binnenstad met voldoende faciliteiten
Bestuurlijk belang	Gemeente, ondernemers en eigenaren commercieel vastgoed hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de binnenstad
Financieel belang	De gemeente verstrekt een bijdrage van € 66.000.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2019: € 30.474 Verwachte stand 1 januari 2020: € 30.500 Verwachte stand 31 december 2020: € 30.500
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2019: € 12.637 Verwachte stand 1 januari 2020: € 0 Verwachte stand 31 december 2020: € 0
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	Geen bijzonderheden.

Stichting Vesting3hoek

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De Vestingdriehoek is een toeristisch samenwerkingsverband tussen Gorinchem, Woudrichem, Slot Loevestein en Fort Vuren met als verbindende factor de veerdienst die de bezoeker van de ene naar de andere locatie vervoert.
Publiek belang	Grensoverschrijdende samenwerking tussen partijen om economische spin-off te realiseren die de locaties afzonderlijk van elkaar niet kunnen bereiken.
Bestuurlijk belang	Een afgevaardigde van het college (portefeuille Toerisme) neemt zitting in het bestuur en treedt hierbij op als voorzitter.
Financieel belang	Alle deelnemende gemeenten investeren naar rato van inwoners.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2018: € 13.737 Verwachte stand 1 januari 2020: N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2018: € 2.950 Verwachte stand 1 januari 2020: N.N.B. Verwachte stand 31 december 2020: N.N.B.
Resultaat	Het verwachte resultaat over 2020 bedraagt: € 0
Risico's	Geen bijzonderheden.

Begroting 2020

Financiële begroting

